

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Bakalářská práce

**Formování orgánů místní samosprávy v obci Sudoměřice
u Tábora**

Daniel Schafferhans

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Daniel Schafferhans

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Formování orgánů místní samosprávy v obci Sudoměřice

Název anglicky

The process of Setting Up the Local Government in the Municipality of Sudoměřice

Cíle práce

Cíl práce spočívá ve zjištění faktorů ovlivňujících způsob formování orgánů místní samosprávy v obci Sudoměřice. Dílčími cíli práce bude v rámci zvoleného tématu: 1. Charakterizovat hlavní socioekonomické ukazatele obce a vyhodnotit jejich vliv na vývoj a fungování místní samosprávy. 2. Identifikovat aktéry politického procesu v obci (lokální politické subjekty, zájmové skupiny, podnikatelské subjekty apod.) a analyzovat jejich vzájemné vztahy. 3. Definovat charakter rozhodovacího procesu místní samosprávy na základě lokálních koaličních a politických vztahů.

Metodika

Při vypracování práce bude využit výzkumný přístup, jenž zohledňuje odlišnosti v obsahu a způsobu rozhodování orgánů místní samosprávy v obcích různých kategorií. Práce bude mít charakter případové studie. Ke sběru dat budou využity zejména dvě základní techniky – studium dokumentů a dotazování. K analýze a interpretaci lokálních koaličních a politických vztahů bude proveden kvalitativní výzkum založený na polostrukturovaných rozhovorech s komunálními politiky.

Doporučený rozsah práce

30 – 40 stran

Klíčová slova

Sudoměřice, komunální politický proces, volební strana, lokální stranický systém, komunální koalice

Doporučené zdroje informací

- BALÍK, S. *Komunální politika : obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-2908-4.
- BERNARD, J. *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2011. ISBN 978-80-7419-069-8.
- BUBENÍČEK, V.; KUBÁLEK, M. Charakter lokální politiky v suburbánním politickém prostoru . In: Acta Politologica, 4 sv. 3 č., 2012, ISSN 1803-8220
- BUBENÍČEK, V.; KUBÁLEK, M. Konfliktní linie v malých obcích. In: Acta Politologica, 2 sv. 3 č., 2010, ISSN 1803-8220
- ČMEJREK, J. – BUBENÍČEK, V. – ČOPÍK, J. *Demokracie v lokálním politickém prostoru : specifika politického života v obcích ČR*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-3061-5.
- ČMEJREK, J. *Participace občanů na veřejném životě venkovských obcí ČR*. Davle: Alfa Nakladatelství, 2009. ISBN 978-80-87168-10-3.
- JÜPTNER, P. Komunální koalice a politické modely. Politologická revue č. 2, 2004, s. 80-101
- OUTLÝ, J. Volby do zastupitelstev vývoj a souvislosti. Politologická revue č. 2, 2003, s. 17- 44
- ŘÍCHOVÁ, B. *Úvod do současné politologie*. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-628-4.

Předběžný termín obhajoby

2021/22 LS – PEF

Vedoucí práce

PhDr. RNDr. Michal Kubálek, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 21. 3. 2022

prof. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 21. 3. 2022

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 21. 03. 2022

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci „Formování orgánů místní samosprávy v obci Sudoměřice u Tábora jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 9. 3. 2022

Daniel Schafferhans

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval panu RNDr. PhDr. Michalovi Kubálkovi, PhD., za významné rady, vedení, poznámky a čas, které mi byly poskytnuty v rámci konzultací. Současně bych rád poděkoval všem respondentům, kteří mi ochotně poskytli rozhovor a obětovali svůj čas k zodpovězení mých dotazů pro účely této práce. V neposlední řadě bych rád poděkoval své rodině a všem přátelům za podporu, které se mi během studia dostávalo.

Formování orgánů místní samosprávy v obci Sudoměřice u Tábora

Abstrakt

Tato bakalářská práce je případovou studií zaměřující se na problematiku formování orgánů místní samosprávy v obci Sudoměřice u Tábora. Práce je rozvržena do dvou hlavních částí – teoretické a analytické.

V první části jsou popsány orgány obce, komunální volební systémy, politické stranictví, komunální konfliktní linie a teorie koalic. Druhá část práce je zaměřena na obec Sudoměřice u Tábora a je v ní obsažena stručná charakteristika obce, zohlednění socioekonomických a demografických ukazatelů, rozbor volebních výsledků komunálních voleb, způsoby formování místní samosprávy a zhodnocení komunálního politického procesu v obci.

Klíčová slova: Sudoměřice, komunální politický proces, volební strana, lokální stranický systém, komunální koalice

The process of Setting up the Local Government in the Municipality of Sudoměřice

Abstract

This bachelor thesis is a case study dealing with the issue of forming a local administration in the municipality of Sudoměřice. The work is divided into two main parts – theoretical and analytical.

The first part characterizes municipal authorities, municipal electoral systems, political partisanship, municipal conflict lines, and coalition theory. The second part focuses on the village of Sudoměřice and includes a brief description of the village, taking into account socioeconomic and demographic indicators, an analysis of the local elections, the way the local government was formed, and an evaluation of the local political process in the village.

Keywords: Sudoměřice, communal political process, electoral party, local party system, communal coalition

Obsah

1	Úvod.....	13
2	Cíl práce a metodika	14
2.1	Cíl práce	14
2.2	Metodika	14
3	Teoretická část práce	15
3.1	Veřejná správa a samospráva, obec, obecní orgány.....	15
3.1.1	Veřejná správa	15
3.1.2	Samospráva.....	15
3.1.3	Obec.....	15
3.2	Obecní orgány	16
3.2.1	Zastupitelstvo obce	16
3.2.2	Rada obce.....	19
3.2.3	Starosta, místostarosta	20
3.2.4	Obecní úřad.....	20
3.2.5	Orgány zastupitelstva obce a rady obce.....	21
3.3	Komunální volební systémy.....	22
3.3.1	Funkce voleb.....	22
3.3.2	Komunální volební systémy	22
3.3.3	Volební obvod	23
3.3.4	Forma kandidatury	24
3.3.5	Struktura hlasu	24
3.3.6	Volební klauzule	25
3.3.7	Volební formule.....	25
3.4	Komunální stranická spektra.....	26
3.4.1	Lokální politické strany	26
3.4.2	Fenomén nezávislosti.....	27
3.5	Komunální konfliktní linie.....	27
3.6	Komunální politické koalice (Balík, Jüptner).....	28
3.6.1	Typologie koalic dle Balíka.....	28
3.6.2	Teorie komunálních koalic dle Jüptnera.....	29

4	Vlastní práce	31
4.1	Sudoměřice u Tábora.....	31
4.1.1	Charakteristika obce.....	31
4.1.2	Poloha obce	32
4.1.3	Historie obce	32
4.1.4	Historie správního rozdělení a samostatnosti obce	33
4.2	Základní demografické údaje	34
4.2.1	Počet obyvatel	34
4.2.2	Demografická analýza.....	34
4.2.3	Složení obyvatel dle věku	35
4.2.4	Složení obyvatel dle pohlaví.....	36
4.2.5	Pohyb obyvatel obce Sudoměřice u Tábora.....	36
4.3	Ekonomická aktivita v obci.....	37
4.3.1	Život v obci	37
4.3.2	Nezaměstnanost	38
4.3.3	Podnikání	39
4.4	Charakter zástavby	40
4.4.1	Územní plán	40
4.5	Rozpočet obce	42
4.5.1	Struktura výdajů a příjmů	43
4.6	Politici aktéři v obci	45
4.7	Komparace výsledků komunálních voleb v jednotlivých obdobích	45
4.7.1	Volby v roce 2006.....	45
4.7.2	Volby v roce 2010.....	46
4.7.3	Volby v roce 2014.....	47
4.7.4	Volby v roce 2018.....	48
5	Výsledky diskuze	50
5.1	Analýza rozhovorů s představiteli místní komunální politiky	50
5.1.1	Vývoj obce a jeho charakter.....	50
5.1.2	Hodnocení funkčních období jednotlivých starostů.....	50
5.1.3	Konfliktní linie – Spory s investory	51
5.1.4	Současné služby pro obyvatele obce.....	51

5.1.5	Spolupráce s občanskými sdruženími v obci.....	51
5.1.6	Rozvoj, či stagnace obce?.....	52
5.1.7	Současné politické problémy obce	52
5.1.8	Zdravotní péče v obci	52
5.1.9	Pečovatelská služba pro seniory	53
5.1.10	Vztah obce s vyššími úrovněmi – Jak obec spolupracuje s vyššími úrovněmi?.....	53
5.1.11	Negativní zásah nadřízených orgánů	53
5.1.12	Dotace	53
5.1.13	Změna územního plánu	54
5.1.14	Zásah politických stran	54
5.1.15	Podpora činnosti obce ze strany Jihočeského kraje a ministerstev	54
5.1.16	Občanství v obci – identita.....	55
5.1.17	Hrdost na místní identitu.....	55
5.1.18	Vize obce do budoucna	55
5.1.19	Vstup do místní politiky.....	55
6	Závěr.....	56
7	Seznam použitých zdrojů.....	59
8	Seznam obrázků, tabulek a grafů	62
	Přílohy.....	63
Příloha A	Otázky využití při rozhovorech.....	64

1 Úvod

Tématem této bakalářské práce je formování orgánů místní samosprávy v obci Sudoměřice u Tábora.

Politické, socioekonomické a demografické ukazatele patří k nejzásadnějším činitelům, které determinují dění v obci. Schopnost participace na utváření místní samosprávy je jedním ze základních pilířů demokracie.

Na místní úrovni to umožňuje podílení se na rozvoji obce a reprezentování jejích zájmů. Od počátku 90. let nebyly politické procesy na lokální úrovni středem pozornosti mnoha politologů. K podstatné transformaci došlo koncem 90. let, kdy se významnými tématy stala decentralizace rozhodovacích struktur a reorganizace územní veřejné správy. Významný byl vznik nových politických stran v 90. letech a jejich úsilí o odpoutání se od minulého režimu.

Bakalářská práce je zaměřena na jihočeskou obec Sudoměřice u Tábora a je rozvržena do dvou částí, teoretické a praktické. Teoretická část charakterizuje základní pojmy komunální politiky, popisuje orgány obce a jejich činnosti a zasvěcuje do dané problematiky. Praktická část je zaměřena na charakteristiku obce Sudoměřice u Tábora, její socioekonomické předpoklady. Na základě vlastního výzkumu a porovnání volebních výsledků za určité období je rozebrán jeho politický vývoj.

Za vlastní výzkum jsou považovány polostrukturované rozhovory, jejichž interpretace ve spojení s výsledky voleb formují bázi pro vlastní zhodnocení.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem této bakalářské práce je popis formování místní samosprávy v obci Sudoměřice u Tábora, která se nachází v Jihočeském kraji. Práce je orientována na tři nejdůležitější cíle. Nejdříve je věnována pozornost základním socioekonomickým a politickým ukazatelům a jejich vlivu na vykonávání funkce obce.

Následujícím cílem je konkrétní identifikace aktérů politického procesu v obci (lokální politické a podnikatelské subjekty, zájmové skupiny apod.) a následný rozbor jejich vzájemných vztahů. Závěrečným cílem je vymezení charakteru rozhodovacího procesu místní samosprávy na bázi lokálních koaličních a politických vztahů.

2.2 Metodika

Tato práce je vypracována zejména na základě odborné literatury a uskutečněných rozhovorů se zástupci obce. Pro vypracovanou práci je aplikován výzkumný přístup, který bere v potaz odchylnosti v obsahu a postupu rozhodování orgánů místní samosprávy v obcích různých kategorií. Práce má charakter případové studie. K získání dat jsou aplikovány především dvě základní techniky – studium dokumentů a dotazování. Rovněž je využita diachronní komparace, ta sleduje proměny a vývojové tendence výsledků voleb v časovém období od roku 2006 do roku 2018. K rozboru a interpretaci lokálních koaličních a politických vztahů je realizován kvalitativní výzkum založený na polostrukturovaných rozhovorech s komunálními politiky.

3 Teoretická část práce

3.1 Veřejná správa a samospráva, obec, obecní orgány

3.1.1 Veřejná správa

Účinnost a rovnováha orgánů územní samosprávy jsou pro místní rozvoj velmi podstatné. Místní samospráva je zařazována spíše ke komunální politice, zatímco rozvoj obcí je spíše v oblasti regionálního rozvoje a dalších vědních oborů jako je geografie a sociologie. Nicméně navzájem regionální rozvoj a místní samospráva obvykle úzce souvisejí, neboť podle zákona jsou samosprávy povinny pečovat o komplexní rozvoj území (Bernard, 2011, s. 11).

Základním kamenem činnosti veřejné správy je existence svrchovanosti státu. Veřejná moc, nebo jakákoliv jiná, je založena na nerovných vztazích. Moc veřejná je uskutečňována subjekty řídící stát. Stát vykonává svou moc prostřednictvím moci zákonodárné, výkonné a soudní, nebo také prostřednictvím jiných subjektů (Balík, 2009, s. 11).

3.1.2 Samospráva

Ačkoli je stát nositelem veřejné moci, má možnost část své moci alokovat na jiné subjekty nestátního charakteru. Územní samospráva se participuje na výkonu takzvané zbývající veřejné moci, je to tedy moc, která zůstává mimo moc státní. Subjekty nestátního charakteru jsou považovány jako územní veřejnoprávní korporace. V České republice to jsou obce a kraje.

3.1.3 Obec

Obec nezávisle vede zastupitelstvo obce. Rada obce, starosta, obecní úřad a zvláštní orgány obce jsou ostatními orgány obce. Typ obce, jenž je městysem, se úřady nazývají: zastupitelstvo městyse, rada městyse, úřad městyse a zvláštní orgány městyse. Orgány města jsou zastupitelstvo města, rada města, městský úřad a zvláštní orgány města.

Statutární města jsou specifickým typem města, která mohou eventuálně segmentovat své území na obvody nebo městské části s vlastními samosprávnými orgány (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, s. 38).

Tato již zmíněná pojmenování jako město nebo městys jsou pouze symbolická. Jedinou zákonnou podmínkou pro pojmenování města je limit 3 000 obyvatel. Obec se stává městem, když její návrh přijme předseda Poslanecké sněmovny a prohlášení vlády (Balík, 2009, s. 21).

Statutárním městem je město jen v případě novelizace zákona o obcích. Statutární města jsou nezávisle vedena zastupitelstvem města. Další orgány statutárního města jsou nazývány rada města, primátor, magistrát a zvláštní orgány města (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, s. 38–39).

„Územně členěná statutární města upravují své vnitřní poměry ve věcech správy města statutem, který je vydáván formou obecně závazné vyhlášky obce“ (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, s. 38).

3.2 Obecní orgány

3.2.1 Zastupitelstvo obce

Podstatným a hlavním orgánem obecní samosprávy je zastupitelstvo obce. Složení zastupitelstva obce určují přímo občané v komunálních volbách. *„Zastupitelstvo je jakýmsi „obecním parlamentem“. Ze svých řad volí radu, starostu a jeho zástupce. Jedná se víceméně o orgán samosprávy, který rozhoduje v oblasti samostatné působnosti obce“* (Jüptner, Svoboda, Hudák, 2003, s. 9).

Hlavním orgánem obce je zastupitelstvo obce, protože jeho struktura je stanovena přímo občany obce v komunálních volbách. Počet členů zastupitelstva je podmíněn počtu obyvatel. Nejspodnější hranicí počtu členů zastupitelstva je pět zastupitelů a vrchní hranicí je padesát pět zastupitelů. V hlavním městě v Praze je vrchní hranice až sedmdesát zastupitelů. V historii dle původního znění zákona č. 128/2000 Sb., bylo možné vytvořit zastupitelstvo v obcích do 500 obyvatel jen nanejvýš devíti členy zastupitelstva, to ale zapříčiňovalo potíže při volbě zastupitelstva, které se nedařilo zformovat. Rada nebo počet členů rady nemohla překročit jednu třetinu počtu členů. V obcích, ve kterých má zastupitelstvo méně než 15 členů, se nevolí zastupitelstva ani rada. Díky novele zákona o obecním zřízení mohou obce volit až 15 členů zastupitelstva (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, s. 39).

Tabulka 1: Počet členů zastupitelstva v závislosti na počtu obyvatel

Počet obyvatel obce	Možný počet zastupitelů
od 500 obyvatel	5–15 členů
od 500 do 3 000 obyvatel	7–15 členů
od 3 000 do 10 000 obyvatel	11–25 členů
od 10 000 do 50 000 obyvatel	15–35 členů
od 50 000 do 150 000 obyvatel	25–45 členů
nad 150 000 obyvatel	35–55 členů
Hlavní město Praha	55–70 zastupitelů

Zdroj: vlastní zpracování dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích

Po uzavěrci hlasování začíná mandát člena zastupitelstva obce na 4leté funkční období. Člen zastupitelstva skládá slib na prvním zasedání zastupitelstva před zastupitelstvem obce a složení slibu je stvrzeno jeho podpisem. Mandát je prováděn členem zastupitelstva osobně a v souladu se složeným slibem (zákon č. 128/2000 Sb., § 69). Člen zastupitelstva není v průběhu výkonu svého mandátu omezen příkazy (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, s. 39).

Všichni členové zastupitelstva provádí svůj mandát osobně, nejsou vázáni pokyny a zastávají veřejnou funkci. Zastupitelstvo obce v rozsahu své působnosti činí rozhodnutí o věcech, které náleží jeho samostatné působnosti. Všechna rozhodnutí zastupitelstva vyžadují získání nadpolovičního souhlasu jeho členů, aby dané rozhodnutí bylo pravomocné.

Není-li zastupitelstvo schopno se usnášet déle než 6 měsíců, Ministerstvo vnitra ji ukončí a veškerá působnost přejde na radu obce. Zastupitelstvo má povinnost konat shromáždění nejméně jednou za tři měsíce, případně i opětovaně, v případě, že zastupitelstvo svolá starosta, kterého o to požádá alespoň jedna třetina všech členů zastupitelstva, nebo pokud tak provede hejtman kraje. Schůze zastupitelstva obce jsou pokaždé veřejné a členové zastupitelstva se mohou usnášet v případě přítomnosti nadpoloviční většiny zastupitelů. Vytvoření zápisu je nezbytné nejpozději do deseti dnů po skončení schůze. Zápis rekapituluje průběh jednání zastupitelstva a je poskytnut k nahlédnutí na obecním úřadě. Zápis je potvrzen podpisy starosty, místostarosty a ověřovatelů. V jednacím řádu je uveden podrobný popis jednání zastupitelstva obce (Čmejrek, Bubeníček, Luhanová, 2004, s. 43–48).

Zastupitelům obce jsou při výkonu funkce přiřazena jak práva, tak i povinnosti. Mají právo podávat své návrhy k projednání zastupitelstvu obce, radě města, výborům

a komisím. Dle zákona č. 128/2000 Sb. je povinností člena zastupitelstva být účasten na zasedání zastupitelstva obce, provádět jemu uložené úkoly, hájit zájmy občanů a jednat tak, aby nebyla ohrožena vážnost jeho funkce (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, s. 40).

Zastupitelstvo obce činí rozhodnutí ve věcech spadajících do samostatné působnosti obce a jsou mu tak vyhrazeny, mimo jiné:

- a) ratifikování programu rozvoje obce;
- b) ratifikování rozpočtu a závěrečného účtu obce;
- c) zakládání stálých a dočasných peněžních fondů obce;
- d) zakládání a anulování příspěvkových organizací obce a organizačních složek obce, ratifikování jejich zřizovacích dokumentů.

Z toho je patrné, že zastupitelstvo obce mající přímý mandát od voličů má rozhodující vliv na utváření ostatních orgánů obce a postupuje na ně oprávněnost státní moci. Zastupitelstvu obce je z tohoto důvodu vyhrazeno vybírat z řad členů zastupitelstva starostu, místostarosty a další členy zastupitelstva (radní). Zastupitelstvu dále náleží oprávnění odvolávat je z funkce, určovat počet členů rady obce i počet dlouhodobě odvolaných členů tohoto zastupitelstva, ustanovit a rušit výbory, vybírat jejich předsedy a další členy uvolnit je z funkce. K závaznému usnesení zastupitelstva obce je nezbytná nadpoloviční většina všech členů zastupitelstva obce. V případě, že degraduje počet členů zastupitelstva o více než polovinu nebo pod 5 členů a nelze dodat náhradníky, zastupitelstvo nemá pravomoc rozhodování o záležitostech, které patří do samostatné působnosti obce. Zasedání zastupitelstva se uskutečňují nejméně jednou za čtvrtletí a povolává jej starosta. Obecní úřad oznamuje místo konání, dobu a program schůze zastupitelstva a tyto údaje vydává na úřední desce obce nejméně 7 dnů před dnem uskutečnění schůze. Zasedání zastupitelstva obce je přístupné všem.

Z jednání zastupitelstva obce je vytvořen protokol, který je vyhotoven nejpozději do deseti dnů po skončení jednání a je veřejně přístupný občanům k nahlédnutí na obecním úřadě. Zápis je stvrzen podpisem starosty, místostarosty a ověřovatelů. Detailní charakteristika fungování zastupitelstva obce je ustanovena v jednacím řádu (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, s. 41–43).

3.2.2 Rada obce

Jiný významný orgán obce je obecní rada. Rada obce je výkonným orgánem obce a je volena pouze tehdy, když počet členů zastupitelstva obce je vyšší než 15. Počet členů rady je lichý – pět, sedm, devět nebo jedenáct členů. V případě menšího počtu zastupitelů, plní roli rady obce starosta. Za svou činnost se rada obce zodpovídá zastupitelstvu.

Jednání rady jsou na rozdíl od jednání zastupitelstva nepřístupné veřejnosti a časové úseky, ve kterých musí být rada svolána, nejsou zákonem stanoveny. Rada obce se povolává dle nutnosti a je usnášeníschopná v případě přítomnosti nadpoloviční většiny členů rady. Rada obce je složena ze starosty, místostarosty (místostarostů) a dalších členů rady, kteří jsou odhlasováni z členů zastupitelstva obce. Rozhodnutí zastupitelstva obce jsou validní, souhlasí-li s tím nadpoloviční většina všech členů.

Zápis z jednání rady se stejně jako ze zasedání zastupitelstva pořizuje nejpozději do sedmi dnů od jeho konání a podepisuje jej starosta a místostarosta. Zápis z jednání rady obce se uchovává na obecním úřadě a je poskytnut k nahlédnutí členům zastupitelstva obce (Čmejrek, Bubeníček, Luhanová, 2004, s. 48–49).

Radě obce je zadáno:

- a) Zajištění správy obce podle schváleného rozpočtu, realizování rozpočtových zajištění v míře určené zastupitelstvem obce;
- b) uvádění obecních vyhlášek;
- c) prodiskutování a rozhodování o návrzích, poznámek a podnětů vznesených členy zastupitelstva obce nebo komisemi rady obce;
- d) vytyčení rozčlenění kompetencí v obecním úřadu, ustanovení a rozpuštění odborů a oddělení obecního úřadu.

Rada obce zajišťuje přijímání usnesení o dalších věcech, které spadají do samostatné působnosti obce, v případě, že nejsou zadány zastupitelstvu obce. Pokud dojde k odvolání rady obce jako celku a pokud není zároveň zvolena nová rada obce, provádí své kompetence až do odhlasování nové rady obce dosavadní rada obce. Rada obce pokračuje ve výkonu své působnosti po uplynutí funkčního období zastupitelstva obce až do zvolení nové rady obce, nebo není-li rada obce zvolena, do zvolení starosty (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, s. 44).

3.2.3 Starosta, místostarosta

Starosta zastupuje obec a je tak nejvýraznějším orgánem obce. Funkce starosty nemá charakter statutárního orgánu. Jeho kompetence nejsou příliš obsáhlé. Starosta tedy nemůže úkony spojené s jejich pověřením činit bez předchozího souhlasu zastupitelstva nebo rady obce. Spolu s místostarostou (místostarosty) jej volí zastupitelstvo ze svých členů. Je nutností, aby starosta a místostarosta byli občany České republiky. Za výkon své funkce odpovídají zastupitelstvu obce. Starosta jmenuje a odvolává se schválením ředitele krajského úřadu tajemníka obecního úřadu (Balík, 2009, s. 74–75).

Mezi vyhrazené pravomoci starosty patří:

- a) zodpovídání za brzké zjednání revize hospodaření obce za předchozí kalendářní rok;
- b) realizování závazků zaměstnavatele na základě zvláštních předpisů, uzavírání a ukončování pracovních poměrů se zaměstnanci obce a vytyčování jejich platů podle zvláštních předpisů, v případě, že v obci není tajemník obecního úřadu (pokud není ustanovena rada obce, vedoucí odboru plní funkce jmenování, odvolání a vytyčení platů);
- c) možné pověření komise výkonem přenesené působnosti v jistých věcech, po prodiskutování s ředitelem krajského úřadu;
- d) možné vznesení nároku na Policii České republiky o kooperaci při zajišťování místních záležitostí veřejného pořádku.

„Je-li starosta ze své funkce odvolán nebo se funkce vzdal a není-li současně zvolen nový starosta, vykonává jeho pravomoc až do zvolení starosty místostarosta, kterého určilo zastupitelstvo obce k zastupování starosty“ (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, s. 45–46).

3.2.4 Obecní úřad

Obecní úřad se skládá ze starosty, místostarosty (místostarostů), tajemníka obecního úřadu (v případě zřízení této funkce zastupitelstvem obce) a zaměstnanců obce, kteří patří do obecního úřadu. Obecní úřad vede starosta. Rada obce může vytvořit pro individuální sekce činnosti obecního úřadu odbory a oddělení.

Povinnosti obecního úřadu v odvětví samostatné působnosti:

- a) Realizování role uložené zastupitelstvem obce nebo radou obce;
- b) Posílení výborů a komisí v jejich funkci;

- c) Rozhodování v úlohách vymezených zákonem o obecném zřízení nebo zvláštním zákonem.

Obecní úřad vede starosta obce, leč významnou úlohu na úřadě plní tajemník obecního úřadu. Tajemník obecního úřadu má zodpovědnost za správné vykonání úloh úřadu, v samostatné i přenesené působnosti, starostovi. V případě neexistující funkce tajemníka obecního úřadu, nebo pokud není tajemník obecního úřadu určen, jeho povinnosti vykonává starosta.

Povinnosti tajemníka obecního úřadu:

- a) Zabezpečení výkonu přenesené působnosti vyjímaje věci, které jsou zákonem svěřeny radě obce nebo zvláštnímu orgánu obce;
- b) Zabezpečení výkonu svěřených mu zastupitelstvem obce, radou obce nebo starostou;
- c) Vymezení dle zvláštních právních předpisů platy všem zaměstnaným v obci, kteří jsou začleněni do obecního úřadu;
- d) Publikování spisového řádu, skartačního plánu a pracovního řádu obecního úřadu a další vnitřní směrnice obecního úřadu, pokud je nepublikuje rada obce.

„Tajemník obecního úřadu se zúčastňuje zasedání zastupitelstva obce a schůzí rady obce s hlasem poradním“ (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, s. 47).

3.2.5 Orgány zastupitelstva obce a rady obce

Výbory

Orgány vytvořené zastupitelstvem obce se nazývají výbory. Zastupitelstva mohou výbory zřizovat jako podnětné a perluastrační orgány, které podávají svá stanoviska a návrhy a zodpovídají se zastupitelstvu. Předseda výboru je pokaždé člen zastupitelstva, a to neplatí pouze pro předsedu osadního výboru. Složení výboru musí být vždy nejméně tříčlenné a je nutné, aby byl počet lichý. Výbor se schází podle nutnosti. Ze schůze výboru se sepisuje písemné usnesení, které je platné, jen pokud je schváleno nadpoloviční většinou všech členů výboru. Posléze je třeba podepsat předsedou výboru. Zastupitelstvo zřizuje podle zákona č. 128/2000 Sb. povinný finanční a kontrolní výbor, ostatní výbory jsou zřizovány podle nepovinného rozhodnutí zastupitelstva obce. Pokud v obci podle posledního sčítání žije nejméně 10 % příslušníků jiné národnosti, je povinností rady zřídit výbor pro národnostní menšiny. Členy výboru jsou zástupci národnostních menšin, jsou-li delegováni sdružením zřízeným podle zvláštního zákona. Výbor tvoří příslušníci národnostních menšin zastupujících minimálně 50 % populace (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, s. 48).

Komise

Rada obce může vytvořit komisi jako podnětný a konzultativní orgán. Komise je exekutivní orgán, pokud jí byl svěřen výkon přenesené působnosti. „*Předsedou komise může být jen osoba, která, nestanoví-li zvláštní zákon jinak, prokázala zvláštní odbornou způsobilost v oblasti komisi svěřené přenesené působnosti.*“ (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, s. 49) K rozhodnutí komise je nezbytná nadpoloviční většina všech jejích členů. Za svou činnost se komise zodpovídá radě obce. Komise se zodpovídá ze svého jednání radě obce v situacích přenesené působnosti starostovi obce (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, s. 49).

3.3 Komunální volební systémy

3.3.1 Funkce voleb

Zpravidla je konání svobodných voleb základním kamenem zastupitelské demokracie. Občané mohou volit na mezi politickými alternativami, individuálními stranami a kandidáty. Poskytují zřízení legitimních politických a správních orgánů. Z výsledků voleb plynou následné činy, jako je rozdělení mandátů, sestavení většiny a exekutivy, sestavení opozice – ta pak dohlíží na většinu a exekutivu. Volby jsou nástrojem, který určuje aktuální přání a preference společnosti

Aktivní i pasivní volební právo, tedy právo volit a ucházet se o funkci, má zpravidla každý občan při nabytí požadovaného věku, a pokud splňuje všechny předpoklady pro výkon volebního práva. Jako je tomu tak v převážné části evropských zemí právo volit má po nabytí 18 let každý. Ucházet se o funkci do poslanecké sněmovny má právo občan nabytím 21 let. Vrcholná hranice je v případě voleb do senátu a činí 40 let. V komunálních volbách je věková hranice nastavena na 18 let, a to jak pro právo volit, tak pro právo ucházení se o funkci.

„Rovnost volebního práva znamená, že všichni voliči jsou si rovni z hlediska váhy i počtu hlasů, jimiž disponují“ (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, s. 52).

3.3.2 Komunální volební systémy

Odborný název volební systém lze vyjádřit jako princip, na kterém je založen transfer hlasů na mandáty. Volební systém je založen na dvou základních volebních principech, většinovém a poměrném principu, které se liší zejména konstrukcí volebních okrsků. Většinové volební systémy jsou založeny na volebních obvodech s jedním mandátem;

vícemandátové obvody pak využívají principy poměrného zastoupení. Ve většinových volebních strukturách jsou volební obvody přímo úměrné tomu, kolik se volí mandátů. Voliči selektují mezi jednotlivými kandidáty a ten, kdo obdrží převážnou část hlasů, získá mandát v daném obvodu. V případě poměrného zastoupení voliči neselektují mezi jednotlivými kandidáty, ale mezi kandidátními listinami. Z toho plyne, že voliči mají možnost si vybrat mezi politickými stranami. Většinový princip má značné přednosti, zejména nekomplikovanost, těsnou návaznost voleného zástupce na volební obvod a jeho voliče a vysokou personalizaci. Neprospěchem je disproporcionalita, která může upřednostňovat silnější strany před slabšími a nově vzniklými stranami. Většinové volební systémy nereflktují složení politických sil v daném politickém prostoru a následně neplní hlavní a zásadní funkci voleb. V případě uplatnění většinového principu může nastat situace, kdy strana s největším počtem hlasů ve volbách prohraje. K těmto handicapům dochází především v situacích, kdy k obdržení mandátu dostačuje prostá většina hlasů. Pokud je k získání mandátu potřeba absolutní většina hlasů, je zde místo i pro slabší strany a menšinové zastoupení.

Na druhou stranu je princip poměrného zastoupení velmi náležitý. Jeho největším kladem je uskutečňování elementárního volebního úkolu, zejména ukázat aktuální složení politických sil a uložit jim mandáty. Proporcionální systémy jsou komplexnější než většinové systémy. Pro voliče je třeba, aby si vybrali mezi celou kandidátní listinou, tedy mezi politickými stranami. V systémech poměrného zastoupení existují takzvané preferenční hlasy, díky nimž mohou voliči ovlivnit pořadí kandidátů na listinách.

Potíží volebních systémů je nalezení střední cesty mezi spravedlností a úměrou na jedné straně a efektivitou na straně druhé.

Dané volební systémy se dělí na pět základních složek, a to volební obvod, formu kandidatury, strukturu hlasu, volební klauzule a volební formule (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, s. 53–54).

3.3.3 Volební obvod

Klíčovou charakteristikou volebního obvodu je jeho velikost, která není dána rozlohou nebo počtem obyvatel, ale počtem mandátů, které mají být v tomto obvodu přiděleny. Ve volbách do poslanecké sněmovny jsou volebními obvody vyšší územní samosprávné celky – kraje. Přestože jde prakticky o identická teritoria s totožnými skupinami voličů, jejich velikost se výrazně odchyľují. V krajských zastupitelských volbách se ukládá 45, 55 nebo

65 mandátů podle rozsáhlosti kraje. Poslanecká sněmovna je pak rozvržena mezi 14 volebních krajů s 200 mandáty. To znamená, že počet míst na jeden kraj je významně nižší. Účinek velikosti volebního obvodu na proporcionalitu voleb je tedy zcela nepopiratelný. Zde platí, že čím větší volební obvod, tím proporcionalnější jsou volby a naopak. Pokud je ve volebním obvodu přiděleno pouze pět mandátů, jedná se o kritický limit (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, s. 54).

Principiální proměnnou ve volebním obvodu je jasně jeho velikost. Velikost volebního obvodu se však neposuzuje počtem voličů ani demografickou velikostí obce. Velikost volebního obvodu je sestavena počtem mandátů svěřených v daném volebním obvodu a je rozvržena do tří základních kategorií: nízké, střední a vysoké. Relativnost výsledků voleb je přímo úměrná velikosti volebního obvodu a je tím vyšší, čím větší je volební obvod (Balík, 2009, s. 92).

- v obcích nad 500 obyvatel je možné dle volebního zákona uspořádat volební obvody s 10 a více volenými zastupiteli,
- v obcích od 500 do 10 000 obyvatel je vybráno nejméně 5 zastupitelů obce
- v obcích od 10 000 do 50 000 obyvatel je vybráno nejméně 7 zastupitelů obce,
- v obcích s 50 000 a více obyvateli je vybráno nejméně 9 zastupitelů obce.

3.3.4 Forma kandidatury

Podoba kandidatury je podmíněna typem volebního obvodu. Ve volebních obvodech s jedním mandátem se aplikuje osobní kandidatura, volič činí rozhodnutí mezi individuálními kandidáty. Tato volba má personalizovanou povahu, volič zohledňuje i stranický směr kandidátů. Personální kandidatura v České republice je aplikována v senátních volbách.

V případě vícemandátových volebních obvodech se aplikuje kandidatura v listinné podobě. Volič má možnost činit rozhodnutí mezi kandidátními listinami. V případě otevřených kandidátních listin se voliči naskytují další možnosti. Volič má možnost hlasovat pro určitou kandidátní listinu, jednotlivé kandidáty, nebo sloučit hlasy pro kandidáty z odlišných kandidátních listin (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, s. 55).

3.3.5 Struktura hlasu

Hlas voliče slouží jako prostředek k formulování jeho politických upřednostnění. Soustava hlasování převádí tyto názory do ucelené formy. Hlasování je rozděleno na jediné

a vícenásobné hlasy. Jediný hlas se aplikuje v jednomandátových obvodech pro osobní kandidaturu, například v České republice v senátních volbách. Voliči mohou také využít alternativní hlas, což jim umožňuje volit kromě favorizovaného kandidáta i další favorizované kandidáty. Vícenásobné hlasy jsou aplikovány ve spojení s volbami do obecních zastupitelstev. Počet hlasů je přesně takový, jaký má být počet mandátů. S vícenásobným hlasováním jsou spojeny volby do obecních zastupitelstev. Volič má ve volbách vícenásobný hlas, všechny hlasy je možné využít výhradně pro jednu kandidátní listinu, nebo je tu možnost libovolného rozvržení hlasů mezi různé kandidátní listiny, současně má možnost, aby hlas byl použit ve prospěch specifického kandidáta použitím preferenčního hlasu (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, s. 56).

3.3.6 Volební klauzule

Volební klauzule, mnohdy nazývaná jako uzavírací klauzule nebo volební kvórum, je strojeně nastavená hranice pro vstoupení politického subjektu do zastupitelských orgánů.

Ve volbách do poslanecké sněmovny, Evropského parlamentu, krajských a obecních volbách je limit pět procent hlasů. V komunálních volbách může být tento limit v zájmu zachování politického soupeření zmenšen. Pětiprocentní hranice platí pouze v případě kompletních kandidátních listin (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, s. 57–58).

3.3.7 Volební formule

Podstatným elementem volebního postupu je i volební formule; je to matematická operace mající úlohu převodu hlasů voličů na mandáty. Volební formule se člení na většinové a poměrné. Většinové volební formule se aplikují pro obvody s jedním mandátem a poměrné volební formule pro obvody s více mandáty. Při volbách do zastupitelstev v ČR jsou aplikovány vícemandátové volební obvody a poměrné volební formule, zejména tedy d'Hondtova volební formule (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, s. 58).

D'Hondtova volební formule přísluší skupině volebních dělitelů vymezující počet mandátů dle vrcholného průměru hlasů na mandát. Dělitelé se od sebe odchyľují svou číselnou řadou, a tou se dělí volební zisk objektu a mandát je přidělen straně s nejvyšším aktuálním průměrem na mandát. D'Hondtova formule je číselná řada 1, 2, 3, 4 a dále. Jiné formule jsou kupříkladu Sainte-Laguë (1; 3; 5; 7...) nebo modifikovaný d'Hondtův dělitel (1;41, 2; 3; 4...) (Balík, 2009, s. 101).

3.4 Komunální stranická spektra

Stěžejní úloha politických stran v zastupitelské demokracii je zajištěna prostřednictvím vztahu mezi občany a politickou mocí. Politické strany jsou primárním nástrojem účasti občanů na demokratickém procesu. Politické strany vděčí demokracii za vznik. Nejpodstatnější poslání politických stran je demokratická koncepce politické činnosti ve společnosti. Klíčovým principem při zřizování politických stran je fakt, že občané si sami volí představitele, který supluje jejich názory, zájmy a postoje. Tito volení zástupci společně představují soubor politicky aktivních občanů. Jejich klíčovým cílem v politické působnosti je nabytí co největšího podílu na moci. Politické strany vznikají reciproční účastí lidí, kteří mají stejné nebo podobné zájmy a myšlenky. Tím jsou politické strany jakýmsi spojením a zrcadlem společnosti. Politické strany na místní úrovni jsou občanům mnohem důvěrnější než na národní úrovni.

Stávají se jakýmsi spojením občanů a politické moci (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, s. 65–67).

Z výhledového stranického rozvoje je patrné, že politická škála možností ve větších městech se podobá spíše škále parlamentní. Z toho je možné vyvodit, že čím větší obec je tím vlivnější zastoupení mají v obci parlamentní strany. V menších městech a obcích je běžným jevem zařazení nezávislých kandidátů na kandidátní listiny. Jsou blíže občanům a voliči s nimi sympatizují více než s volebními programy (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, s. 68–70).

3.4.1 Lokální politické strany

Na rovině obce se proměňují spektra stran. Specifikem České republiky je fakt, že na jejím území je značné množství malých obcí. To je dáno i tím, že po roce 1989 se počet obcí vzrostl o více než polovinu.

Obce mající do 2 000 obyvatel zpravidla nemají možnost střetnout se s kompletním spektrem politických stran. Není neobvyklé, že obce mající do 1 000 obyvatel postrádají existenci politických stran. V takto malých obcích jsou zpravidla výhradně nezávislí kandidáti nebo jejich sdružení (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, s. 72–74).

3.4.2 Fenomén nezávislosti

Kandidátní listina je sestavována nezávislymi kandidáty, ti se uchází o funkci samostatně, či v podobě místního sdružení nezávislých kandidátů. Tento druh politických subjektů je příznačným rysem české lokální politiky. Nezávislí kandidáti a jejich místní sdružení jsou zodpovědní specifičnosti místního politického procesu v předpokladech České republiky. Nezávislí kandidáti a jejich sdružení reprezentují v malých obcích jedinou podobu politického angažmá a ve větších obcích tak představují jen doplněk stranického spektra (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, s. 74).

3.5 Komunální konfliktní linie

„Konfliktní linie, štěpení či rozpory, pro které se i v české politologické literatuře ujal anglický pojem cleavages, představují konflikt protichůdných zájmů různých (povětšinou dvou) skupin ve společnosti, okolo nichž se mohou případně formovat politické subjekty, jež dané partikulární zájmy artikulují na politické scéně, a jejichž vzájemné vztahy pak přispívají k tvorbě podoby a mechanismu stranického systému“ (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, s. 125).

Politické pojetí odchylných sociálních skupin jsou občas rozporuplné. V případě přetrvávání těchto diferencí po delší dobu, hrozí otevřený střet, který poté vyeskaluje v politický problém. Příčinou těchto rozdílů je tvarování politických stran. Nejznámější neshodou na celonárodní rovině je neshoda mezi pravíci a levíci, jedná se o neshodu socioekonomickou. V případě aplikace teorie konfliktních linií na lokální rovinu, především v malých obcích, celkově v rovině komunální politiky není příliš rozporuplných politických názorů. Ve velké míře příkladů je obvyklé, že čím menší obec, tím menší je pravděpodobnost, že dojde k politickým rozporům. Rozkoly se tedy více odehrávají na rovině osobních rozkolů mezi obyvateli obcí, na rozdíl od odchylného ideologického přesvědčení místních politických celků (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, s. 125–129).

V problematice konfliktních linií můžeme narazit na koncepty Gemeinschaft a Gesellschaft, určující jednu konfliktní linii, která jde mezi dvěma různými vnímáními obce. Ztvárňuje jakýsi rozkol obce, který je vyvolán disharmonií ve způsobu vedení a fungování obce. Gemeinschaft dle teorií německého sociologa Ferdinanda Tönniese znázorňuje tradiční koncepci společnosti venkovského stylu, kde se ukazuje nezištnost, ochota a princip sousedské sounáležitosti. Naproti tomu Gesellschaft prezentuje

individualistické moderní pojetí městského stylu, kde se ukazuje odtažitost, rivalita a prospěchářství (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, s. 125–126).

Vzorem konfliktu, který se může zrodit v prostředí komunální politiky, je neshoda závislejší na rozvoji obce a nárůstu počtu obyvatel, který souvisí s výstavbou tzv. satelitních městeček. Zastupitelstvo v takové situaci neumí patřičně reagovat na velký vzrůst počtu obyvatel, který je schopen se mnohonásobně navyšovat, ztrácí kontrolu nad rozšiřováním infrastruktury a vylepšení občanské vybavenosti obce. Tíže požadavků místních obyvatel, ať už starých nebo nově příchozích může být jasným spouštěčem ke vzniku konfliktů (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, s. 129).

3.6 Komunální politické koalice (Balík, Jüptner)

Uzavření aliance je v České republice v podstatě neodvratné. Je nevyhnutelné získání nadpoloviční většiny mandátů pro získání politické moci. Tato situace v české politice nastává zřídka. Aby byla dodržena kritéria pro získání politické moci, je neodvratné zformování koaličního spojení mezi stranami. Pro zrod koalice je nezbytností spojení minimálně dvou stran. Druhy koalic je možné rozlišit podle preferencí, ideologií a způsobu vedení stran, které vstoupily do aliance (Balík, 2009, s. 187).

3.6.1 Typologie koalic dle Balíka

Balík rozvrhuje koalice na minimální vítězné a nadměrné. K oběma typům asociuje odchylné typy koalic. Takzvaná velká koalice přísluší k oběma typům.

Minimální vítězná koalice je typem koalice, kde jsou členové nepostradatelní pro její činnost. U této koalice nejsou žádní přebyteční členové. V situaci podání demise jednoho z členů je pozbyta nadpoloviční většina hlasů. Minimální vítězná koalice je možné rozlišit na ideově propojené a ideově nepropojené. Ideově propojené koalice jsou východiskem povolebních okolností, pokud nejsou složeny z většího počtu mandátů, než je zapotřebí pro většinu a současně jsou ideově shodné. Ideově nepropojené koalice jsou rozdílné tím způsobem, kdy postoj a názory aktérů politického spektra v koalici nejsou totožné (Balík, 2009, s. 190–191).

Nadměrná koalice se od minimální vítězná koalice je rozdílná tak, že pojímá více členů, než by bylo zapotřebí pro získání nadpoloviční většiny hlasů. Nadměrné koalice se skládají z ideově propojených, ideově nepropojených, širokých a všestranných.

Nadměrná ideově propojená koalice pojímá více členů, než je nezbytností k dostání podmínek většinového počtu hlasů. V nadměrně ideově propojené koalici je si stranické rozpětí ideově spřízněné. Nadměrně ideově nepropojená koalice má identickou skladbu, ale je ideově nesoudržná a koncepčně protikladná. Široká koalice pojímá ideově heterogenní politické rozpětí, kde je předpokladem složení z více než dvou členů. Tato koalice vzniká na principu příznivé úměrnosti všech politických partnerů v koalici nebo naopak z důvodu vyčlenění stanoveného politického subjektu. Všestranické koalice jsou složeny z podstatných politických sil a jsou vytvářeny předně ze strategických důvodů (Balík, 2009, s. 192–195).

Velká koalice je vytvářena dvěma velkými politickými subjekty, které jsou si ideově daleké a v některých případech kooperují s dalšími menšími politickými partnery. V opozici jsou minimálně dva myšlenkově nesourodí oponenti. Pohnutkou vzniku je zmenšení působení opozice, souhrnné snížení počtu členů koalice s vyhlídkou dlouhodobější spolupráce přesahující časový úsek jednoho volebního období nebo zvýšení šance zákonodárné podpory (Balík, 2009, s. 191–192).

3.6.2 Teorie komunálních koalic dle Jüptnera

Jüptner rozčleňuje koalice na nižších politických stupních podle velikosti dané obce. Rozlišuje obce na malé (NO), menší střední velikosti (MSO), větší střední velikosti (VSO) a největší (NM).

V malých obcích, jejichž horní hranice je cca 1 700 obyvatel, převládá vývojová tendence nezávislých kandidátů. V malých obcích je zpravidla jedna až dvě politické strany s minimálním zastoupením. V tomto prostředí mají převahu osobní vztahy a voličům nezáleží na tom, za koho daný člověk kandiduje. Členství ve straně je tedy pokládáno za nedůležité (Jüptner, 2004, s. 83–87).

V menších středních obcích (1 701 až 9 000 obyvatel) začínají politické strany být více soutěživé ve vztahu k nezávislým kandidátům. Neformální velké koalice jsou příznačné pro středně velké obce. Politický systém je kolísavý, jsou zde soutěživé i nesoutěživé systémy a zásady (Jüptner, 2004, s. 87–91).

Mezi většími středními obcemi s hranicí 9 001 až 45 000 obyvatel je malé procento nezávislých sdružení. Majorita uchazečů o funkci je pojímána registrovanými členy politických stran. Je zde možnost setkání se s polosoutěživým a soutěživým systémem. Podstata sestavování koalice ve větších a středních obcích je významná a od toho se dále

odvíjí volba starosty a členů městské rady. V tomto prostředí nastává zrod různých typů koalic, a přitom jsou nejčastější formou velké koalice (Jüptner, 2004, s. 92–94).

Seskupení největších obcí, s dolní mírou 45 000 obyvatel představují nejčastěji statutární města. Zde jsou přesunuta do pozadí sdružení nezávislých kandidátů a převládají zde politické strany. V největších obcích jsou politické systémy a přístupy velmi soutěživé, na této vysoké rovině je zaujmutí pozic velmi věhlasné. Nejúspěšnější kandidáti vstupují do parlamentní politiky a nemalé finanční prostředky jsou jim přerozdělovány. Na rozdíl od politických rovin ve výše uvedených obcích je v největších obcích sestavování koalic před volbami je ve velké míře taktické. V tomto prostředí se vyskytují minimální i velké koalice (Jüptner, 2004, s. 95–98).

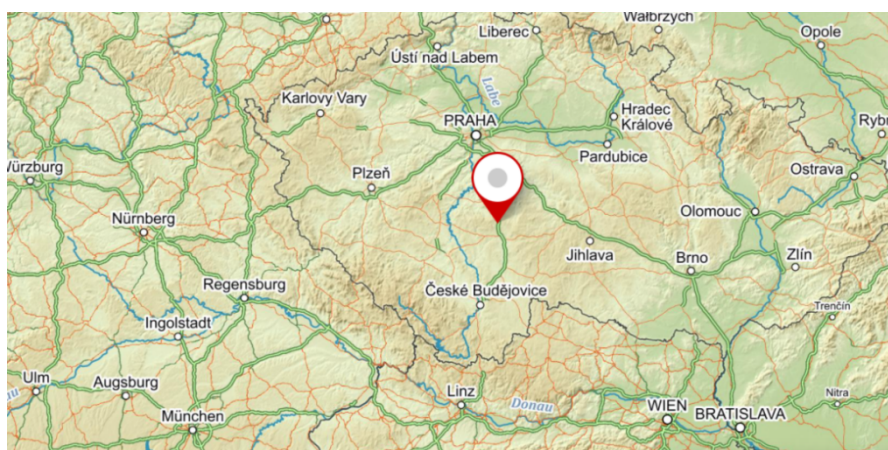
4 Vlastní práce

4.1 Sudoměřice u Tábora

4.1.1 Charakteristika obce

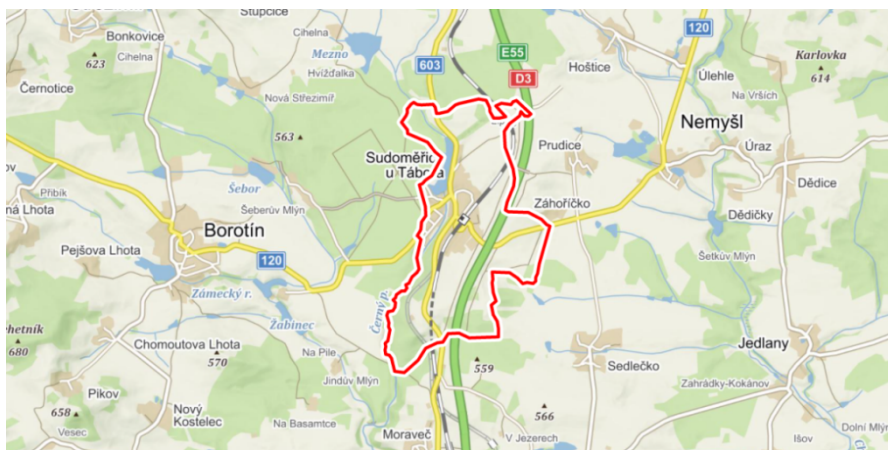
Sudoměřice u Tábora je obec s 298 obyvateli. Nachází se v okrese Tábor v Jihočeském kraji. Spadá pod obec s rozšířenou působností Tábor, která je i zároveň obcí pověřenou. Sudoměřice se rozkládají po obou stranách silnice pro mezinárodní provoz E 55 a dálnice D3. Katastrální výměra obce je 342 ha, z toho přibližně 212 ha zemědělské půdy, 79 ha lesních pozemků a 13 ha vodní plochy. Rozloha obce činí 3,42 km². Počet částí obce je jedna.

Obrázek 1: Sudoměřice u Tábora

Zdroj: Mapy (2022)

Obrázek 2: Okres Tábor – Sudoměřice u Tábora

Zdroj: Mapy (2022)

4.1.2 Poloha obce

Při cestě autem nebo vlakem z Prahy směrem na Tábor, České Budějovice a dále do Rakouska, jsou Sudoměřice u Tábora první obcí, která nás uvítá v Jihočeském kraji. Leží tak na pomezí Středočeského a Jihočeského kraje. Až do odklonu státní silnice v roce 2007 byla ves jedním s nejfrekventovanějších vstupních míst do jižních Čech. Obec se rozkládá z poměrně velké části v dolině obklopené rozsáhlými lesy zvanými Černý les a Lipiny. Je zde Sudoměřický/Černý rybník (10 ha) a Černý potok, který vtéká do košínské nádrže, která je jedním ze zdrojů pitné vody pro okresní město Tábor, které je od Sudoměřic vzdálené přibližně 12 km. Na jihovýchodní straně dominuje obci veliký kopec „Židovák“ s nadmořskou výškou 584 m. Průměrná výška obce je 525 m. n. m.

4.1.3 Historie obce

První písemná zmínka o obci je zachycena a datována k roku 1318 (Emler, 1950, s. 50). Ve 14. a 15. století bylo ve vsi vladycké sídlo. Jisté je, že v 16. století patřila jedna část obce k hradu Borotínu, druhá část k městečku téhož jména a část třetí k Nemyšli. (Městys, hrad Borotín a také Nemyšl a Chotoviny se nacházejí v okruhu 4 km od Sudoměřic). V tento čas zde byl i rytířský dvorec, na kterém sídlil Oldřich Měděnc z Ratibořic. Zbytek vsi měli v držení svobodníci, kteří jsou jmenováni i v 17. století (Cikhart, 1908, s. 163).

Sudoměřice u Tábora se od počátku ocitají na prastaré tzv. Gmündské zemské stezce, a lze tedy říci, že tato významná zemská cesta dala původní impuls k jejich následnému rozvoji, k čemuž významnou měrou přispěla i jejich strategická poloha a s tím související zrod významné etapové zastávky na cestě z Prahy na jih.

Tato Gmündská stezka se časem vyvinula v hojně využívanou starou formanskou cestu, nazývanou též jako Zemská cesta nebo Karlova, Císařská, Říšská, či Linecká silnice (dostavěna v roce 1811) (Habart, 1998, s. 43–63).

V nedávné době se jí říkalo silnice státní, od 60. let nesla mezinárodní evropské označení silnice E14, které bylo od roku 1987 změněno na E55. Tato tranzitní mezinárodní komunikace byla až do roku 2007 zdejší hlavní tepnou, ale ve zmíněném roce zde došlo k jejímu odklonu na novou dálnici D3 a zároveň k poslední změně, kdy její zbylá původní část, vedoucí obcí dostala označení II/603.

Nelze opomenout, že už v první třetině 16. století tudy rovněž procházela hlavní poštovní trasa vedoucí z Prahy do Vídně. Tato poštovní trať byla v tu dobu jedinou řádnou poštovní tratí v Čechách a již tehdy na ní mj. byly poštovní stanice ve Voticích a Táboře. V roce 1692 pak byla zřízena nová poštovní stanice i v Sudoměřicích u Tábora (Roubík, 1937, s. 184).

Až do roku 1900 se dole na návsi vybíralo mýtné od formanů. Závory mýta byly přes tuto silnici, umístěné v dolní části vsi. Formani bývali nejčastějšími zákazníky zdejšího kováře (zmíněn již v roce 1564) i místních zájezdních hospod. Jedna hospoda patřila k borotínskému panství a roku 1590 je nazývána „Na Dunaji“, zřejmě tak pro svoji polohu v sousedství dlouhého sudoměřického Černého rybníka. Že se sem pivo vozilo ze starozámeckého pivovaru je zmíněno i v roce 1623. Druhá krčma je zmíněna v roce 1589 a patřila k panství nemyšlskému (Straka, 1937, s. 169, 305, 308).

Zásadním zlom rozvoje a zlepšení ekonomické situace obce započal v roce 1871, to zde byla uvedena do provozu Dráha císaře Františka Josefa I., vznikla zde současně nová železniční stanice původně nazvaná Sudoměřice-Nemyšl. První vlak zde slavnostně projel ráno v neděli 3. září 1871 (Habart, 1998, s. 61–63).

Na počátku 20. století tak zvýšená frekvence na živé železniční trati, rostoucí turistika a razantní nárůst počtu vozů s náklady sjíždějících se sem i z celého Vožicka a Borotínska, v počtu kolem 50 za den, dovedlo Sudoměřice na vrchol prosperity v celé době jejich existence – v ten čas se zde pohodlně užívaly čtyři hostince (Teplý, 2015, s. 161).

A právě v rozsáhlé budově sudoměřického zájezdního hostince č. p. 1 se v roce 1856 narodil nejvýznamnější sudoměřický rodák, budoucí architekt, Josef Fanta.

S postupujícím nárůstem automobilismu a autobusové přepravy však tato prosperita začala pozvolna upadat a tento pokles úplně završil odklon státní silnice zcela mimo obec. Naštěstí do Sudoměřic dnešních dnů dojíždí řada chatařů a chalupářů, kteří každoročně v letním období, navýší počet stálých obyvatel minimálně o 50 %.

4.1.4 Historie správního rozdělení a samostatnosti obce

Pomezí poloha Sudoměřic je zajímavá i z pohledu správního rozdělení.

Na jejich komplikovaném příkladu uvidíme i určitou nepřehlednost vyplývající ze změn, které provázely celé období obecní příslušnosti, k vyšším územním celkům. Tyto nepřehlednosti obec pronásledovaly po celou historickou dobu. Sudoměřice u Tábora byly mezi lety 1850–1854 v Českobudějovickém a v letech 1855–1862 v Táborském kraji.

Krajské úřady byly hned v roce 1862 zrušeny a jejich funkci převzala hejtmanství okresní. Zároveň se však také z pohledu nižšího územního celku nacházely v roce 1850 v okrese Mladá Vožice, v letech 1869–1928 byly dokonce pouze osadou obce Hoštice v okrese Tábor. V roce patří tedy Sudoměřice do okresu Tábor, ale poté je najdeme od roku 1950 v okrese Votice. Roku 1961 byla už obec, jako jeden celek připojena k okresu Tábor – Jihočeský kraj.

A to ještě minimálně od roku 1830 poměrně velká část obce i s rybníkem příslušela dle katastrálního území k obci Mezno, které patřilo do jiného okresu i kraje, a to do okresu Sedlec. V letech 1869–1930 Mezno najdeme v okrese Sedlčany, 1950 v okrese Votice a od roku 1961 v okrese Benešov.

Dlouhotrvající úsilí tehdejšího starosty o vytvoření samostatné obce bylo úspěšně završeno v roce 1928. V letech 1981–1990 sice ještě na necelou dekádu, spadá obec pod střediskovou obec Chotoviny, ale to byl na konci socialistické éry úděl skoro všech menších vesnic. Na sklonku roku 1991 konečně dochází k odloučení Sudoměřic od Chotovin a 6. prosince téhož roku se koná ustavující schůze novodobého samostatného Obecního úřadu (Růžková, Škrabal a kol., 2006, s. 506).

4.2 Základní demografické údaje

4.2.1 Počet obyvatel

Obec Sudoměřice u Tábora nyní eviduje 298 obyvatel přihlášených k trvalému pobytu (údaj platný k 31. 12. 2020). Průměrný věk obyvatel je 43,2 let.

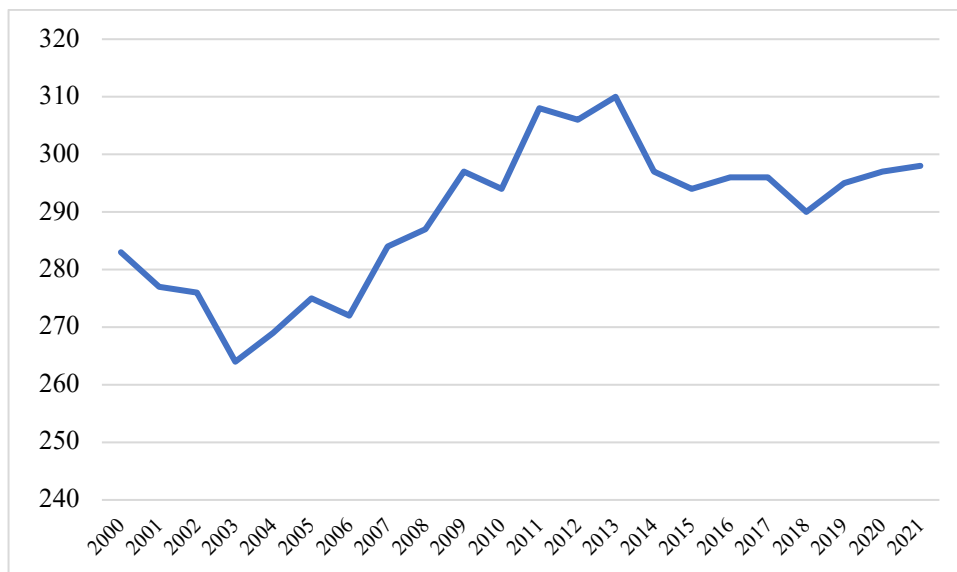
4.2.2 Demografická analýza

Základním ukazatelem demografické analýzy je počet obyvatel.

Z níže uvedeného grafu lze pozorovat vývoj počtu obyvatelstva od roku 2000 do roku 2021 v obci Sudoměřice u Tábora. Od roku 2000 do roku 2003 počet obyvatel v obci klesal, a to až do nejnižšího počtu 264 obyvatel, který byl v posledních 20 letech vůbec tím nejnižším. Od roku 2004 do roku 2013 je patrný nárůst obyvatelstva. V roce 2013 byl počet obyvatel zatím nejvyšší. Mezi lety 2013 až 2021 došlo k poklesu počtu obyvatelstva.

Celkový počet obyvatel k 1. 1. 2021 je 298 obyvatel.

Graf 1: Vývoj počtu obyvatelstva 2000–2021

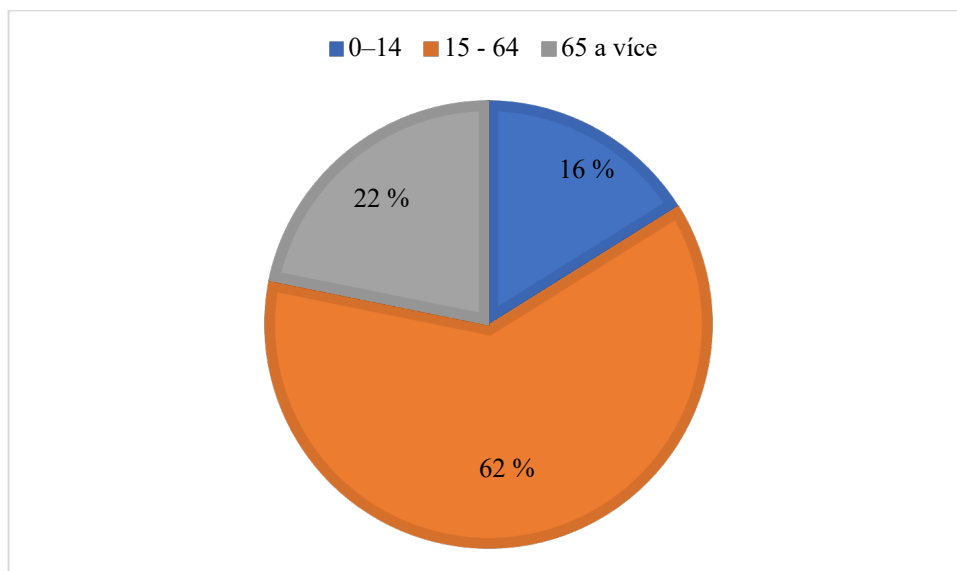

Zdroj: vlastní zpracování na základě ČSÚ (2022a)

4.2.3 Složení obyvatel dle věku

Následující graf 2 sleduje věkovou strukturu obyvatel v současnosti. Počet obyvatel ve věkové skupině 0–14 let tvoří 16 %. Největší část obyvatel 15–64 let tvoří 62 %. Věková skupina 65 a více tvoří 22 %.

Graf 2: Obyvatelé v obci dle věku

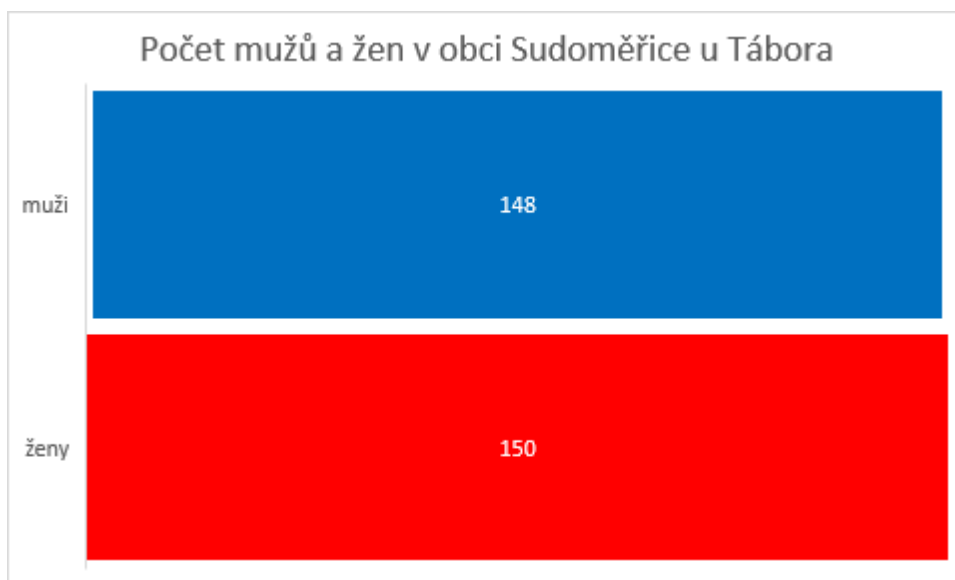

Zdroj: vlastní zpracování na základě ČSÚ (2022a)

4.2.4 Složení obyvatel dle pohlaví

Z grafu 3 je patrné, že počet mužů a žen v obci Sudoměřice u Tábora je velmi vyvážený. Počet mužů je 148 a žen 150.

Graf 3: Počet mužů a žen v obci Sudoměřice u Tábora

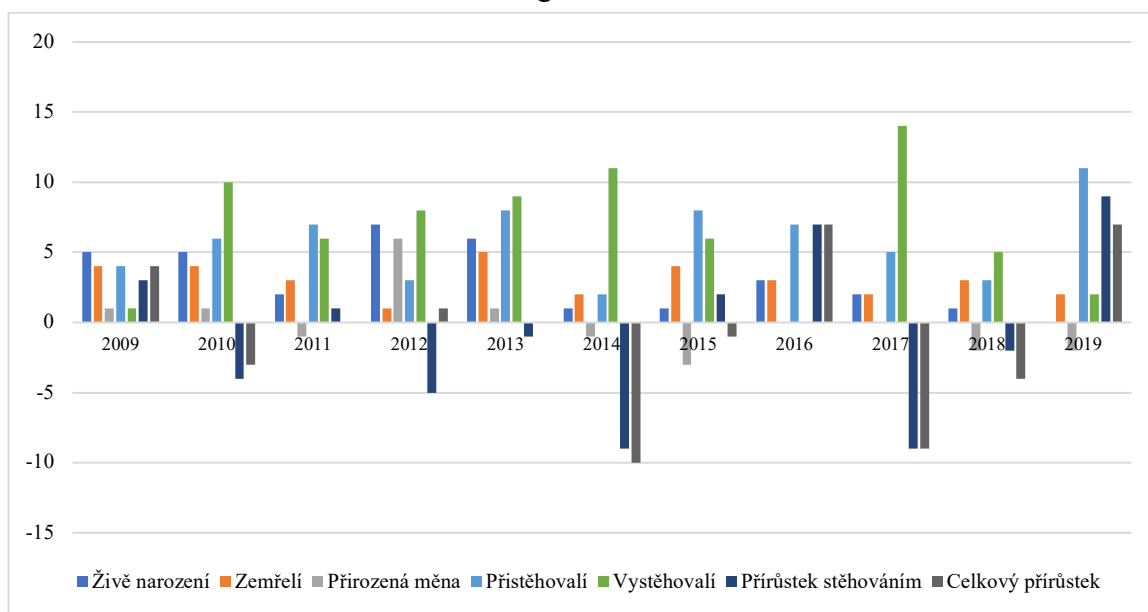

Zdroj: vlastní zpracování na základě ČSÚ (2022a)

4.2.5 Pohyb obyvatel obce Sudoměřice u Tábora

Z grafu 4 je patrný pohyb obyvatel obce Sudoměřice u Tábora v letech 2009–2019. Souhrnný nárůst a pokles monitoruje množství narozených méně množství zemřelých osob plus množství přistěhovalých osob minus množství vystěhovalých osob. V letech 2010, 2014, 2015 a 2017 byl celkový nárůst záporný. Nejvýraznější byl rok 2014 a 2017, v těchto letech se z obce vystěhovalo nejvíce obyvatel. Na druhé straně v letech 2016 a 2019 byl zaznamenán větší nárůst přistěhovalých obyvatel. Možnou příčinou příslunu obyvatel je výhodná poloha v okolí města Tábor.

Graf 4: Demografická historie obce

Zdroj: vlastní zpracování na základě ČSÚ (2022a)

Tabulka 2: Demografický vývoj v obci

Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Živě narození	5	5	2	7	6	1	1	3	2	1	0
Zemřelí	4	4	3	1	5	2	4	3	2	3	2
Přírozená měna	1	1	-1	6	1	-1	-3	0	0	-2	-2
Přistěhovalí	4	6	7	3	8	2	8	7	5	3	11
Vystěhovalí	1	10	6	8	9	11	6	0	14	5	2
Přírůstek stěhováním	3	-4	1	-5	-1	-9	2	7	-9	-2	9
Celkový přírůstek	4	-3	0	1	0	-10	-1	7	-9	-4	7

Zdroj: vlastní zpracování na základě Demografický portál (2022)

4.3 Ekonomická aktivita v obci

4.3.1 Život v obci

V obci je mnoho možností, jak využít volný čas. Pro obyvatele obce i pro návštěvníky z jiných obcí, či měst je možné využít rezervaci tenisového kurtu, který se nachází v areálu multifunkčního hřiště, který kromě tenisového kurtu může být využit i jako fotbalové hřiště, či dětské hřiště. Součástí multifunkčního hřiště je i venkovní posilovna. Tento prostor je i místem kde se občané setkávají. Zřizovatelem multifunkčního hřiště je obec. Obec dále pořádá společně TJ Sokolem každoroční triatlon, který se koná vždy první víkend v měsíci Červenec. Jedná se o multisportovní událost, která zahrnuje tři části – plavání, jízda na kole

a běh. Tato sportovní událost již patří mezi tradice, každý rok přiláká velký počet sportovců, diváků i okresních novinářů. Večer je akce završena vystoupením některé z lokálních hudebních skupin. Společně se TJ Sokolem je organizována další sportovní událost, a to běh údolím vzdechů, tato událost je také velmi oblíbená mezi sportovci na Táborsku. Další akce, které obec pořádá z důvodu setkávání občanů je slavnostní rozsvícení Vánočního stromu, obec zajistí drobné občerstvení a občané mohou nasát Vánoční atmosféru. Pro děti obec pořádá lampiónový průvod a maškarní bál.

Mezi hlavní místa k setkání občanů patří bezesporu restaurace, kterou obec pronajímá soukromému subjektu. K restauraci dále patří sál, který je využíván obcí, při organizování kulturních akcí, jedná se zejména o plesy. Ty se v obce konají 3x do roka a obec je spolupořádá. Jde o ples hasičský, který je oslavou sboru dobrovolných hasičů Sudoměřic u Tábora. Dále se jedná o ples sportovní, ten obec spolupořádá společně s členy TJ Sokol Sudoměřice u Tábora. V neposlední řadě je sál využíván při organizaci mysliveckého plesu. Obec Sudoměřice nemá vlastní oddíl myslivců, myslivci v obci spadají pod myslivecké uskupení v nedaleké obci Nemyšl.

V centru obce se nachází obchod se smíšeným zbožím, který místní občané využívají k nákupu základních potravin, na větší nákupy ale většina z nich jezdí do nedalekého Tábora, které nabízí velké množství supermarketů a obchodních center.

4.3.2 Nezaměstnanost

Z hlediska socioekonomických ukazatelů při hodnocení obce je základním faktorem nezaměstnanost. Následující tabulka 3 znázorňuje vývoj nezaměstnaných obyvatel v obci od 31. 12. 2018 do 31. 12. 2021.

Tabulka 3: Uchazeči o zaměstnání a podíl nezaměstnaných osob v obci (2018–2021)

Rok	Uchazeči o práci		Podíl nezaměstnaných		
	Celkem	Ženy	Celkem	Ženy	Muži
2018	6	2	3,23	2,15	1,08
2019	5	0	2,75	0	2,75
2020	9	1	4,79	1,01	3,78
2021	9	4	4,87	4,12	0,75

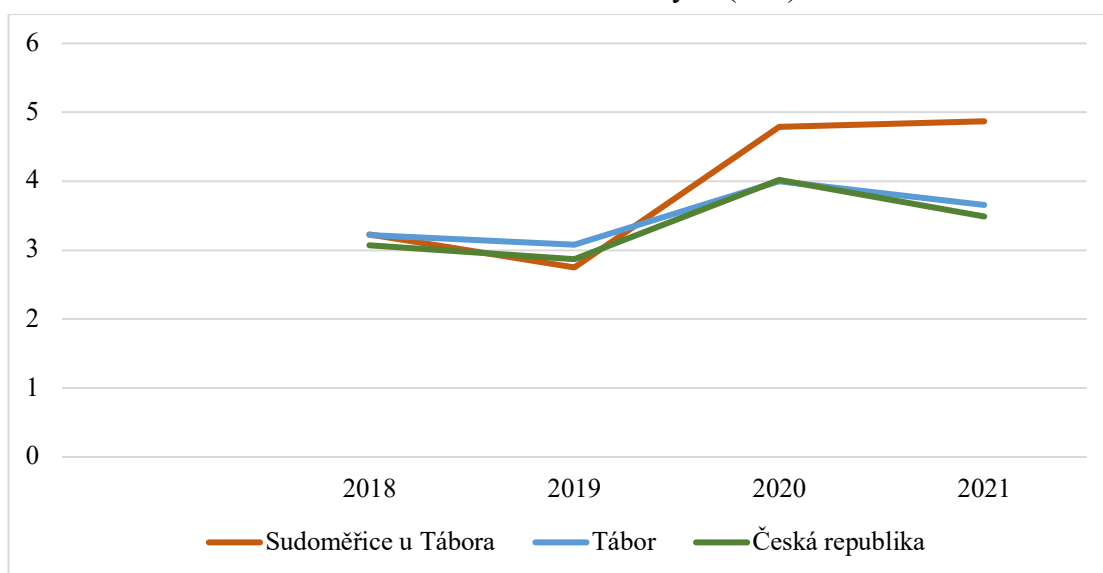
Zdroj: vlastní zpracování na základě ČSÚ (2022b)

V následujícím grafu 5 lze pozorovat vývoj nezaměstnanosti obce Sudoměřice u Tábora v porovnání s okresním městem Tábor od 31. 12. 2018 do 31. 12. 2021. Z grafu je

patrné, že obec Sudoměřice u Tábora do roku 2019 se držela pod průměrem Tábora. V období od roku 2020 však nezaměstnanost v obci vzrostla nad průměr města Tábor.

Graf 5 porovnává nezaměstnanost České republiky s nezaměstnaností námi sledované obce Sudoměřice u Tábora a také přílehlého města Tábor. V porovnání s průměrem České republiky se nezaměstnanost v obci pohybuje kolem průměru České republiky. V porovnání s průměrem města Tábor je míra nezaměstnanosti v obci Sudoměřice u Tábora do roku 2019 nižší. V roce 2020 však nastává zlom a míra nezaměstnanosti v námi sledované obci převyšuje průměr České republiky i města Tábor. Míra nezaměstnanosti k 31. 12. 2021 v obci Sudoměřice u Tábora dosahuje necelých 5 % (konkrétně 4,87 %), tedy převyšuje průměr nezaměstnanosti České republiky (3,49 %) i města Tábor (3,66 %). Nadprůměrná nezaměstnanost je zapříčiněna nedostatkem pracovních příležitostí v obci.

Graf 5: Podíl nezaměstnaných (v %)

Zdroj: vlastní zpracování na základě ČSÚ (2022b)

4.3.3 Podnikání

Na území obce je registrováno 9 firem, které jsou zapsané v obchodním rejstříku a mají sídlo v Sudoměřicích u Tábora. Jedná se například o firmu ATA CAISIN s.r.o., která se zabývá realitní činností. Firma Edge TEC s.r.o., ta se zabývá výrobou a prodejem, dále firma JP Plastic v.o.s., která se specializuje na podnikání v oboru zpracování plastických hmot a makromolekulární chemií. Dalšími firmami v obci jsou dále Klinické laboratoře Tábor, a.s., RONKOL House s.r.o., STAVO H projekt s.r.o.

V obci je registrováno 80 živnostníků, kteří podnikají v řemeslné živnosti, vázané živnosti, nebo volné živnosti. Momentálně na území obce jsou 4 volná pracovní místa a to na pozicích zámečník/údržbář, pomocný stavební dělník, zedník a švadlena.

4.4 Charakter zástavby

Obec se nachází v okrese Tábor v Jihočeském kraji. Spadá pod obec s rozšířenou působností Tábor, jenž je zároveň i pověřenou obcí. Katastrální výměra obce je 342 ha, z toho přibližně 212 ha zemědělské půdy, 79 ha lesních pozemků a 13 ha vodní plochy. Rozloha obce je 3,42 km². Obec má pouze jednu část.

Charakter zástavby obce Sudoměřice u Tábora je rozdělen do dvou segmentů. Jedná se zejména o zónu obytnou a výrobní. Převážná část obce je tvořena obytnou částí. V okrajových částech obce se nachází smíšené plochy, které kromě obytné funkce slouží i pro drobnou výrobu a výrobní služby. Ve středu obce se nachází budovy občanské vybavenosti, jako jsou obecní úřad, pošta, knihovna a prodejna smíšeného zboží.

V obci jsou rozmístěny různé druhy architektonické zástavby. Ty slouží především k obytné a rekreační funkci. Jedná se zejména o rodinné domy s užitkovými zahradami, řadové domy, chaty a chalupy.

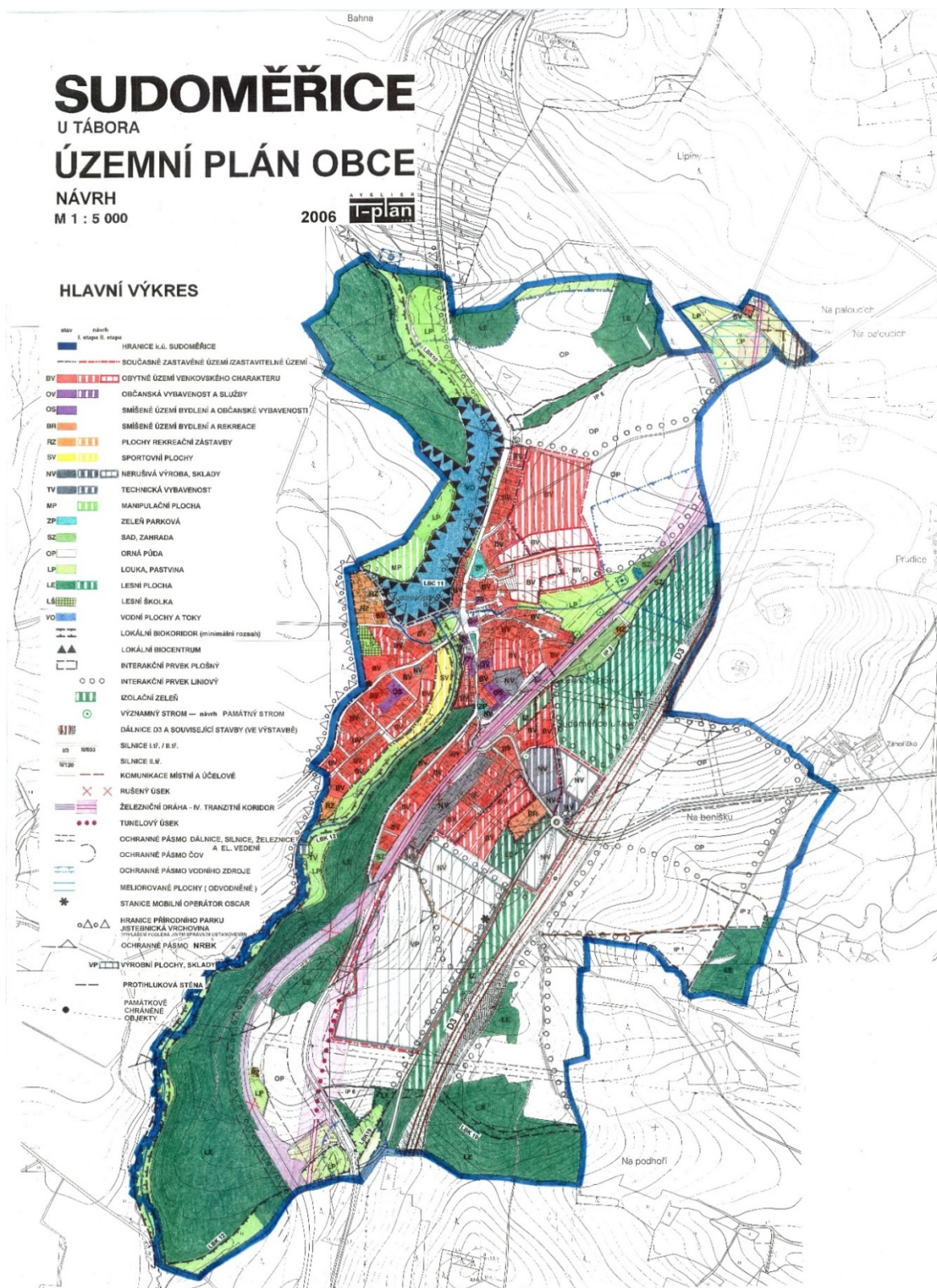
V obci momentálně nejsou základní služby, jako jsou lékař, veterinář, škola, mateřská škola. Je tedy nutné, aby při potřebě obyvatel byly využívány tyto služby v přilehlých obcích, či v městě Tábor, který je vzdálen 14 km.

4.4.1 Územní plán

Dle platného územního plánu z roku 2006, je patrné, že obec usiluje o zachování sídelní struktury. Mezi silné stránky můžeme řadit vyšší podíl zemědělské půdy a vyšší podíl kvalitních půd. Na druhou stranu lze zaznamenat degradaci krajinného rázu dopravními stavbami, jako jsou přilehlý železniční koridor R4 a dálnice D3.

Obec se snaží o podporu extenzivního využívání krajiny a o obnovu krajinných prvků, jako jsou aleje, meze a remízky. V okolí obce ale hrozí urbanizace krajiny podél dálnice D3.

Obrázek 3: Územní plán obce Sudoměřice u Tábora

Zdroj: Sudoměřice u Tábora (2006)

4.5 Rozpočet obce

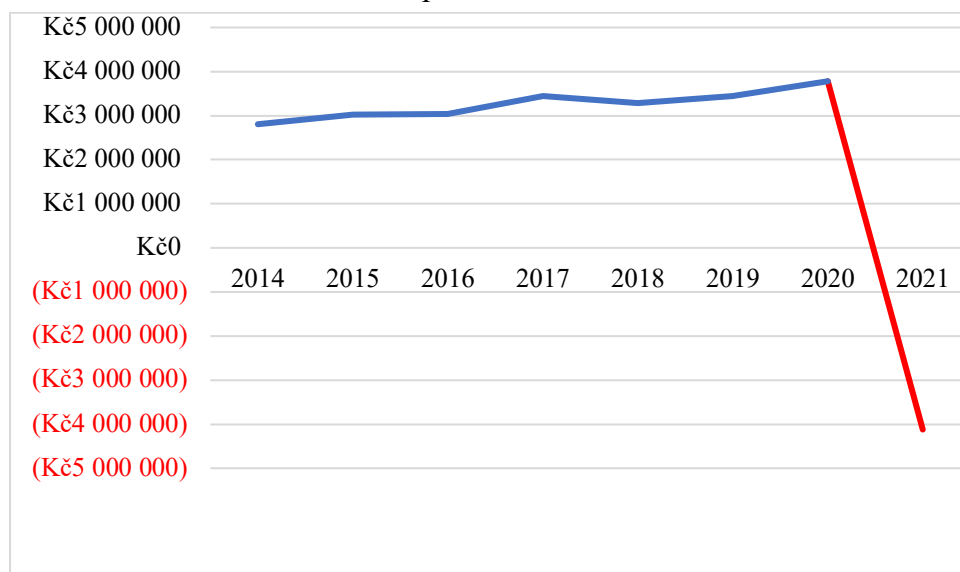
Jedná se o rozpočet, který obec sestavuje na rozpočtové období neboli kalendářní rok. Obec také sestavuje rozpočtový výhled, který je dle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech pomocným nástrojem územního samosprávného celku. Sestavuje se na 2 až 5 let na základě uzavřených smluvních vztahů a přijatých závazků.

Při zpracování rozpočtu obec vychází z rozpočtového výhledu, ten zahrnuje základní informace o příjmech a výdajích, ale také informace o dlouhodobých závazcích a pohledávkách a finančních zdrojích.

Rozpočet obce je schvalován zastupitelstvem obce. Rozpočet se většinou sestavuje tak, aby byl vyrovnaný, je ale možné jej schválit i jako přebytkový – v případě, že příjmy do místního rozpočtu převyšují výdaje, nebo schodkový – ten může být schválen jen v případě, že jej bude možné uhradit z finančních prostředků z minulých let, tj. úvěrem, smluvně zabezpečenou půjčkou, či jiným výjimečným způsobem.

Graf níže znázorňuje vývoj schválených rozpočtů v letech 2014 až 2021. Mezi lety 2014 až 2020 byl rozpočet obce vždy vyrovnaný, příjmy se tedy rovnaly výdajům. V roce 2021 rozpočet byl schodkový, a to z důvodu obecních investic. Schodek byl ve výši 4 121 220 Kč. Do dalších let se očekává rozpočet také schodkový, obec bude muset splácet úvěr, který ji byl poskytnut na rekonstrukci hasičské zbrojnice a obnovu dětského hřiště.

Graf 6: Rozpočet obce 2014–2021

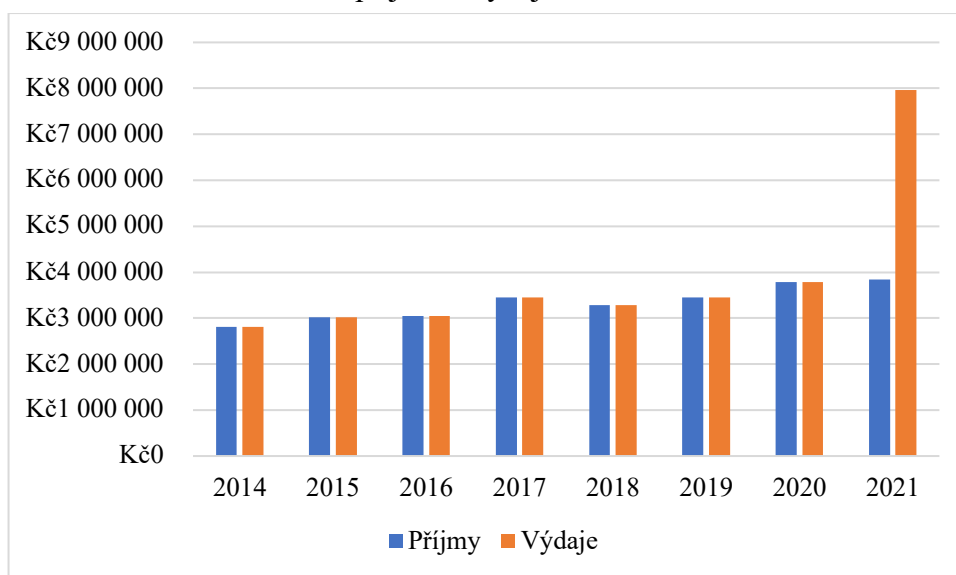

Zdroj: vlastní zpracování na základě Sudoměřice u Tábora (2022)

4.5.1 Struktura výdajů a příjmů

Následující graf znázorňuje vývoj příjmů a výdajů v obci v období od roku 2014 do roku 2021. V letech 2014 až 2020 byly příjmy a výdaje zcela vyrovnán. V letech 2014 až do roku 2017 příjmy a výdaje nepatrně rostly, v roce 2018 byl zaznamenán mírný pokles výdajů i příjmů, a to na částku ve výši 168 000 Kč. V následujícím roce 2019 příjmy i výdaje znovu vzrostly, a to o částku 165 000 Kč. V roce 2020 příjmy a výdaje téměř vyrovnaly sledovanou částku v roce 2018. Rozdíly ale byly spíše nepatrné. Výjimkou je pouze rok 2021, v tomto roce příjmy činily 3 845 240 Kč, ale výdaje byly více než dvojnásobné, tedy ve výši 7 966 464 Kč. Tento výkyv byl způsoben dvěma investičními akcemi, které v tomto roce obec zrealizovala. Jednalo se o rekonstrukci hasičské zbrojnice a obnovu herních prvků na dětském hřišti U potoka.

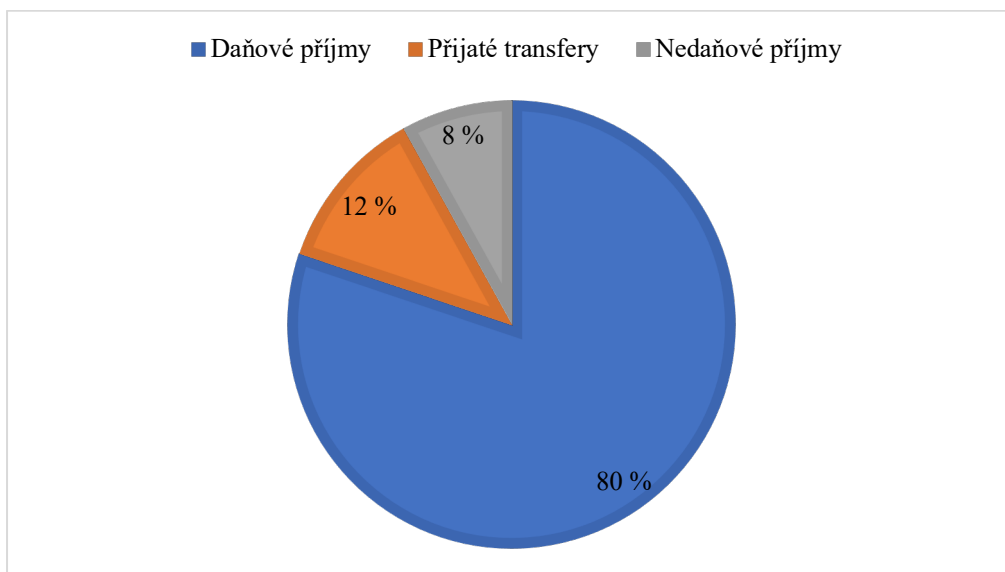
Graf 7: Rozdíl příjmů a výdajů v letech 2014–2021

Zdroj: vlastní zpracování na základě Sudoměřice u Tábora (2022)

Z následujícího grafu, který porovnává všechny tři druhy příjmů obce ve sledovaném rozpočtovém období v roce 2021 je zřejmé, že majoritní položku tvoří příjmy daňové, ty dosahují 80 % všech příjmů obce. Poté následují příjmy z přijatých transferů, ty tvoří 12 %. Příjmy nedaňové tvoří 8 %. Přičemž rozdíl mezi příjmy z přijatých transferů a příjmů nedaňových je minimální.

Graf 8: Příjmy obce Sudoměřice u Tábora v roce 2021

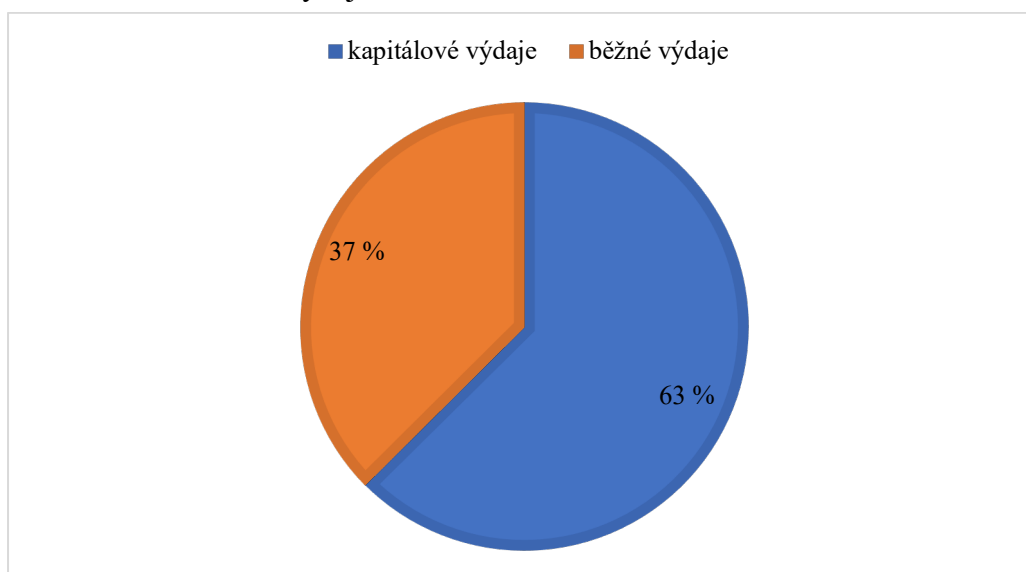

Zdroj: vlastní zpracování na základě Státní pokladna (2022)

Výdaje obce v roce 2021 jsou rozděleny na výdaje kapitálové a na běžné výdaje. Kapitálové výdaje, které obsahují investiční nákupy a související výdaje, dále nákup dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku činily 63 % výdajů obce, tedy 4 985 000 Kč.

Běžné výdaje, které se skládají například z neinvestičních nákupů a souvisejících výdajů, platů, neinvestičních transferů soukromoprávním subjektům, neinvestičních transferů obyvatelstvu, tvořily v roce 2021 37 % výdajů obce, tedy 2 981 464 Kč.

Graf 9: Výdaje obce Sudoměřice u tábora v roce 2021

Zdroj: vlastní zpracování na základě Státní pokladna (2022)

4.6 Političtí aktéři v obci

Samospráva obce Sudoměřice u Tábora se skládá ze starosty, místostarosty a zastupitelstva. Zastupitelstvo obce je tvořeno sedmi členy. Všichni členové zastupitelstva jsou nezávislí kandidáti, tudíž nekandidují za žádnou politickou stranu a nebyli zapsáni za žádné sdružení, každý představoval jednočlennou kandidátní listinu. Ze sedmi členů zastupitelstva 5 členů jsou muži, zástupkyně ženského pohlaví jsou 2. Pouze jednomu zastupiteli je pod 30 let. Věkový průměr zastupitelstva činí 40,1 let. Mladí občané v obci nejsou politicky příliš aktivní, a vstup do místní politiky pro ně není lákavý. Volební účast při komunálních volbách v roce 2018 byla 74,89 %, což je nadprůměrné číslo v celorepublikovém měřítku, avšak je to dáno především nízkým počtem obyvatel v obci. Průměrná volební účast při komunálních volbách v roce 2018 v ČR byla 47,34 %.

4.7 Komparace výsledků komunálních voleb v jednotlivých obdobích

4.7.1 Volby v roce 2006

V komunálních volbách v roce 2010 se o hlasy spoluobčanů ucházelo 10 kandidátů. Všichni z kandidátní listiny byli nezávislí kandidáti, nebyli zapsáni za žádné sdružení a každý představoval jednočlennou kandidátní listinu. Do zastupitelstva obce bylo voleno 7 kandidátů, stejně jako v doposud všech následujících volbách. Volební účast v roce 2006 činila 74,79 %. Vydaných a odevzdaných obálek bylo 175. Komunální volby se konaly 20. a 21. října 2006.

Z níže uvedené tabulky vyplývá, že do zastupitelstva se dostali Miloslav Rechterik, Ladislav Janů, Helena Táborská, František Mikulanda, Rudolf Sirotek, Miroslav Paikr, Zdeňka Čejková. Naopak do zastupitelstva se neprobojovali tři uchazeči, a to Hana Sobíšková, Tomáš Paikr a Zdeněk Slunečko. Nejvíce platných hlasů získal Miloslav Rechterik a to 156. Naopak nejméně hlasů obdržel Zdeněk Slunečko, ten získal 52 hlasů.

Tabulka 4: Výsledky voleb do zastupitelstva 2006

Kandidátní listina	Hlasy abs.	Hlasy v %	Strana
Miloslav Rechterik	156	13,93	nezávislí kandidáti
Ladislav Janů	145	12,95	nezávislí kandidáti
Helena Táborská	143	12,77	nezávislí kandidáti
František Mikulanda	141	12,59	nezávislí kandidáti
Rudolf Sirotek	123	10,98	nezávislí kandidáti
Miroslav Paikr	119	10,63	nezávislí kandidáti
Zdeňka Čejková	118	10,54	nezávislí kandidáti
Hana Sobíšková	25	2,23	nezávislí kandidáti
Tomáš Paikr	98	8,75	nezávislí kandidáti
Zdeněk Slunečko	52	4,64	nezávislí kandidáti

Zdroj: vlastní zpracování na základě www.volby.cz (2006)

4.7.2 Volby v roce 2010

V komunálních volbách v roce 2010 se do zastupitelstva pokoušelo dostat společně s rokem 2018 rekordní množství 13 kandidátů, do zastupitelstva obce bylo opět voleno 7 kandidátů.

Volby, které se konaly 4 roky po předešlých volbách v datech 15. 10. a 16. 10. 2010, přilákali vyšší počet voličů, konkrétně volební účast se vyšplhala na 79,89 %, což za námi sledovaná období čtyř volebních bloků je účast rekordní. Všichni z kandidátní listiny byli nezávislí kandidáti. Nikdo tedy opět nekandidoval za politickou stranu, nebyl registrován za žádné sdružení a každý kandidát představoval jednočlennou kandidátní listinu. Vydaných a odevzdaných obálek bylo 185.

Z tabulky níže můžeme vyčíst, že v tomto volebním období nastalo pár změn, o post zastupitele se již neucházeli pan Rudolf Sirotek a paní Helena Táborská. Jejich místo zaujmuli pan Aleš Němeček a pan Petr Sklenář. Do zastupitelstva obce se tento rok nedostala paní Zdeňka Čejková, která do roku 2010 plnila roli starostky obce, tímto rokem skončila její politická kariéra v obci. Posledním novým zastupitelem se stal Pavel Kytler. Ve volebním roce 2010 oproti minulému sledovanému volebnímu roku 2006 bylo zapsáno na kandidátní listině 7 nových kandidátů.

Tabulka 5: Výsledky voleb do zastupitelstva 2010

Kandidátní listina	Hlasy abs.	Hlasy v %	Strana
Miloslav Rechterik	141	12,78	nezávislí kandidáti
Ladislav Janů	113	10,24	nezávislí kandidáti
František Mikulanda	111	10,06	nezávislí kandidáti
Aleš Němeček	111	10,06	nezávislí kandidáti
Pavel Kytler	94	8,52	nezávislí kandidáti
Miroslav Paikr	91	8,25	nezávislí kandidáti
Petr Sklenář	89	8,07	nezávislí kandidáti
Antonín Táborský	22	1,99	nezávislí kandidáti
Tomáš Paikr	79	7,16	nezávislí kandidáti
Zdeňka Čejková	86	7,8	nezávislí kandidáti
Bohumil Urban	69	6,26	nezávislí kandidáti
Jaroslava Slunečková	26	2,36	nezávislí kandidáti
Bc. Antonín Šmejkal	71	6,44	nezávislí kandidáti

Zdroj: vlastní zpracování na základě www.volby.cz (2010)

4.7.3 Volby v roce 2014

V komunálních volbách v roce 2014, které se uskutečnily 10. 10. a 11. 10. 2014 bylo do zastupitelstva obce voleno 7 kandidátů. Kandidovalo 10 uchazečů o post zastupitele obce, oproti volbám v roce 2010 se jednalo o pokles o 3 kandidáty. Volební účast také klesla, a to na hodnotu 71,49 %. Všichni z kandidátní listiny byli nezávislí kandidáti, nebyli zapsáni za žádné sdružení a každý kandidát představoval jednočlennou kandidátní listinu. Stejně jako všech volebních období v rozmezí od roku 2006 do roku 2018. Vydaných a odevzdaných obálek bylo 168.

Z níže vyobrazené tabulky vyplývá, že v tomto volebním roce nejvíce hlasů získal František Mikulanda, který se posléze stal novým starostou obce, v této roli nahradil po 12 letech Zdeňku Čejkovou. František Mikulanda je starostou obce dodnes. Do zastupitelstva v tomto roce již nekandidovali Pavel Kytler, Miloslav Rechterik a Miroslav Paikr, místo nich zastupitelský mandát získali Zdeněk Babůrek, Bohumil Urban a Tomáš Paikr. Posledně zmíněný kandidát se poprvé probojoval do zastupitelstva obce, po dvou nezdarech v letech 2006 a 2010. Ve volební listině oproti minulému volebnímu období proběhla personální obměna, která se týkala 3 nových kandidátů.

Tabulka 6: Výsledky voleb do zastupitelstva 2014

Kandidátní listina	Hlasy abs.	Hlasy v %	Strana
František Mikulanda	134	14,99	nezávislí kandidáti
Aleš Němeček	118	13,2	nezávislí kandidáti
Bohumil Urban	107	11,97	nezávislí kandidáti
Petr Sklenář	100	11,19	nezávislí kandidáti
Ladislav Janů	95	10,63	nezávislí kandidáti
Tomáš Paikr	82	9,17	nezávislí kandidáti
Zdeněk Babůrek	73	8,17	nezávislí kandidáti
Jaroslava Slunečková	66	7,38	nezávislí kandidáti
Václav Kavka	68	7,61	nezávislí kandidáti
Lukáš Hlubočký	51	5,7	nezávislí kandidáti

Zdroj: vlastní zpracování na základě www.volby.cz (2014)

4.7.4 Volby v roce 2018

V komunálních volbách v roce 2018, konajících se 5. 10. a 6. 10. 2018 kandidovalo do zastupitelstva 13 osob, vyrovnalo to tedy rekordní kandidátní listinu z roku 2010. Nárůst kandidátů byl o 3, oproti předešlému volebnímu období. Do zastupitelstva obce se znovu dostalo 7 kandidátů. Volební účast v obci mírně stoupla na 74,89 %, jednalo se o nárůst přibližně o 3 % oproti volbám v roce 2014. Všichni kandidáti z volební listiny byli nezávislí kandidáti, ani v tomto roce v obci nekandidoval nikdo za politickou stranu a každý představoval jednočlennou kandidátní listinu. Tento trend se dá očekávat i v příštích volebních obdobích, vstup některé z větších politických stran se neočekává. Vydaných a odevzdaných obálek bylo 173.

Jak ukazuje tabulka níže, nejvíc hlasů znovu obdržel starosta obce pan František Mikulanda, druhý nejvyšší počet hlasů získal stejně jako v roce 2014 místostarosta obce pan Aleš Němeček. Do zastupitelstva se znovu probojoval i Zdeněk Babůrek. Zbývající čtyři zastupitelské mandáty se změnil, bylo to dáno buďto nekandidováním předešlých zastupitelů, či jinými preferencemi místních obyvatel. Nově na obecní politickou scénu vstoupila Marcela Soukupová, která obdržela třetí nejvyšší počet hlasů. Dále Ing. Lukáš Hlubočký, Leona Kromková DiS. a Andrei Caisin.

Zajímavostí je jméno Tomáš Paikr, ten se neúspěšně ucházel o zastupitelské místo v letech 2006 a 2010, v roce 2014 uspěl, a čtyřleté období zastával funkci zastupitele obce, ve volbách v roce 2018 ale znovu neuspěl a získal druhý nejnižší počet hlasů. Druhým

kandidátem, který se vyskytuje ve všech sledovaných volebních obdobích v rozmezí od roku 2006 do 2018 je aktuální starosta obce pan František Mikulanda, ten ve všech volbách uspěl a probojoval se do zastupitelstva, je tedy nejdéle sloužícím zastupitelem. Na základě rozhovoru bude František Mikulanda s nejvyšší pravděpodobností kandidovat do zastupitelstva i ve volbách, které se uskuteční na podzim roku 2022. Na kandidátní listině ve srovnání s volbami do zastupitelstva v roce 2014 přibyli 3 noví uchazeči.

Tabulka 7: Výsledky voleb do zastupitelstva 2018

Kandidátní listina	Hlasy abs.	Hlasy v %	Strana
František Mikulanda	143	13,79	nezávislí kandidáti
Aleš Němeček	104	10,03	nezávislí kandidáti
Marcela Soukupová	104	10,03	nezávislí kandidáti
Ing. Lukáš Hlubocký	102	9,84	nezávislí kandidáti
Leona Kromková DiS.	100	9,64	nezávislí kandidáti
Zdeněk Babůrek	78	7,52	nezávislí kandidáti
Andrei Caisin	74	7,14	nezávislí kandidáti
Václav Kavka	71	6,85	nezávislí kandidáti
Bohumil Urban	63	6,08	nezávislí kandidáti
Petr Sklenář	63	6,08	nezávislí kandidáti
Jan Růžička	62	5,98	nezávislí kandidáti
Tomáš Paikr	53	5,11	nezávislí kandidáti
Zdeněk Babůrek	20	1,93	nezávislí kandidáti

Zdroj: vlastní zpracování na základě www.volby.cz (2018)

5 Výsledky diskuze

5.1 Analýza rozhovorů s představiteli místní komunální politiky

Pro účely rozhovorů jsem oslovil řadu respondentů ze současných i minulých zastupitelů v obci. Včetně současného starosty obce. Tito respondenti jsou všichni nezávislí kandidáti, tudíž nekandidovali za žádnou politickou stranu. Jako všichni místní zastupitelé v obci Sudoměřice u Tábora napříč všemi volebními obdobími.

5.1.1 Vývoj obce a jeho charakter

Tak jak jsem uvedl v historii obce, novodobý vznik obecní samosprávy je datován k roku 1991, kdy se Sudoměřice staly samostatnou obcí. Přesto moje první otázky vedly ke vzniku soukromého podnikání, který se mohl začít rozvíjet až po Sametové revoluci v roce 1989. Většina respondentů si vybavila zásadní subjekty, které se nejvíce dotkly běžného života občanů v obci. Respondenti vyjmenovali velkovýrobní nábytkářskou firmu Paša. Počátky stavební firmy STAVO – H. Z menších živností truhlářství Hojdar, truhlářství Pouzar, smíšená prodejna paní Slunečkové, elektrikář pan Hlubocký a nová hospoda pan Matouš. Útlum podnikání v obci, dávají respondenti do souvislosti se zánikem provozu na transitní silnici E 55 v roce 2007, která procházela středem obce. Z tohoto důvodu došlo k razantnímu úbytku potencionálních klientů a zákazníků. Některé provozovny byly zcela zrušeny. Mnoho lidí se také přestěhovali do větších měst. Řada živnostníků řešila tento fakt, tím, že se nechali zaměstnat.

5.1.2 Hodnocení funkčních období jednotlivých starostů

Na můj dotaz, co hlavního se respondentům vybaví v hodnocení funkčního období jednotlivých starostů, bylo odpovězeno počátek oprav špatného stavu komunikací za funkčního období pana starosty M. Bohuslávka.

Za paní starostky Z. Čejkové se dotázaným vybaví výstavba pomníku nejvýznačnějšího sudoměřického rodáka – architekta Josefa Fanty. Počátek výstavby multifunkčního sportovního a dětského hřiště. Rekonstrukce budovy obecního úřadu a komunikace v obci směrem na městys Borotín.

Za současného starosty obce F. Mikulandy, se respondentům nejvíce vybaví výstavba a dokončení zcela nové hasičské zbrojnice s velkým zázemím pro dobrovolné hasiče a

hasičskou techniku. Úspěšná transformace státního podniku Česká pošta na provozovnu pošta Partner, která v současnosti nabízí rozšířené služby, například Czech point.

5.1.3 Konfliktní linie – Spory s investory

Během funkčního období všech starostů docházelo k rozsáhlé výstavbě v katastru obce, a to dálnice D3 a výstavba železničního koridoru R4 na trati Sudoměřice – Tábor, Sudoměřice – Votice. Na můj dotaz ohledně sporů s investory, bylo odpovězeno záporně, k zásadním sporům nedocházelo. Řešili se spíše drobné stížnosti občanů, upozorňující na hlučný provoz a nedostatečné čištění komunikací. S investory se starostovy a zastupitelům vždy podařilo dojít ke konstruktivnímu řešení. Ať už se jednalo o pronájem pozemků obce na stavební techniku, parkoviště a zázemí zúčastněných firem i při výkupu pozemků. Strany našly určitý konsensus.

5.1.4 Současné služby pro obyvatele obce

V odpovědích byly nejčastěji zmíněny tyto služby, které obec nabízí svým obyvatelům. Prohrnování sněhu na chodnících, celoroční údržba komunikací. Občané mohou také využít zapůjčení sběrného kontejneru za symbolickou částku 100 Kč/den. Obec zároveň provozuje sběrný dvůr na okraji obce. V budově obecního úřadu je možné úředně ověřit podpisy, výpis z katastru nemovitostí, výpis z trestního rejstříku.

5.1.5 Spolupráce s občanskými sdruženími v obci

V obci jsou dvě občanská sdružení – TJ Sokol Sudoměřice u Tábora a Sbor dobrovolných hasičů obce Sudoměřice u Tábora. Respondenti uvedli, že spolupráce se sdruženími je na slušné úrovni. Spolky se spolupodílejí na chodu obce (brigády), sportovci každoročně pořádají již přes 30 let Sudoměřický triatlon. Je však také nutné konstatovat, že z důvodu malého počtu stálých obyvatel obce, často figurují stejní lidé v obou sdruženích.

Obecní úřad pak podporuje a bezúplatně poskytuje veškeré technické zajištění pro tyto aktivity.

5.1.6 Rozvoj, či stagnace obce?

Dle názoru dotazovaných dochází k mírnému rozvoji obce, tento fakt je zapříčiněn především nedokonalým využitím dotačních příležitostí, tzn. z toho vyplývajících finančních možností. Chybí základní infrastruktura jako vodovod, kanalizace, centrální čistírna odpadních vod. To je i hlavní důvod absence výstavby nových bytových domů, školky apod. Místní občané jsou zaměstnáni a pracují hlavně mimo obec.

Dotázaní vidí velký problém v investici do opravy chodníků, který by byl možný v nejbližších letech, ale není to momentálně prioritou, problémem totiž je stále chybějící vodovod, který je jasným cílem budoucích let, pokud by obec zrealizovala opravy chodníků, bylo by možné, že za pár let by chodníky musela znovu zbourat při pracích na kanalizaci, to se zastupitelům zdá nelogické. Na dotace ohledně centrální čističky vod je nyní těžké finančně dosáhnout, projednává se to momentálně pouze v administrativní rovině.

5.1.7 Současné politické problémy obce

Zde dochází k rozkolu v názorech mezi zastupiteli a bývalými zastupiteli i občany, nynější zastupitelstvo po hlasování, které skončilo 5:2 pro rekonstrukci hasičské zbrojnice ve výši 5,5 milionu Kč, zrealizovalo tuto rekonstrukci k nelibosti některých občanů a zastupitelů. Investice byla mnohem vyšší, než se původně předpokládalo a obec je nyní zadlužená, musí splácet úvěr. Někteří občané viděli tuto rekonstrukci jako zbytečnou, vidí jiné zásadní problémy v obci, které by se měli prioritně řešit, jako například již zmiňovaná kanalizace a vodovod.

Současným politickým problémem obce může dle respondentů také být fakt, že všichni kandidáti do zastupitelstva ve všech volebních obdobích od vzniku obce v roce 1991 kandidovali jako nezávislí kandidáti a nebyli členy žádné politické strany. Je možné, že je to způsobeno tím, že v obci se jedná již o ustálený postup, zvyk a občanům chybí motivace ke změně z důvodu, že obecní politika pro ně není tolik důležitá.

5.1.8 Zdravotní péče v obci

V tuto chvíli není dostupná zdravotní péče pro dospělé ani pro děti. Dětská lékárnka odešla do důchodu, lékárnka pro dospělé již do obce nejezdí dvakrát týdně, jako tomu bylo v minulosti. Starosta nyní intenzivně jedná o nových lékařích, kteří by alespoň 2x týdně ordinovali na obecním úřadě. Dle starosty jsou jednání na dobré cestě a brzy by tento

problém měl být vyřešen. Pro občany by to znamenalo dostupnější zdravotní péči, nyní musí jezdit do okolních obcí, či do města.

5.1.9 Pečovatelská služba pro seniory

Přímo v obci není pečovatelská služba pro seniory. Kdo má zájem, může využít spolupráci se zemědělským družstvem Nemyšl, které dováží seniorům obědy. Dále senioři mohou využít soukromou firmu z Tábora, specializující se na domácí péči, ta je schopná zajistit úklid, vaření a nákup. Na dobré cestě je také navázání spolupráce se sociální službou ze sousední obce Borotín, o které se nyní intenzivně jedná.

5.1.10 Vztah obce s vyššími úrovněmi – Jak obec spolupracuje s vyššími úrovněmi?

Členové zastupitelstva se shodnou, že spolupráce je spíše složitá. V posledních dvou letech je horší spolupráce s Jihočeským krajem, dříve kraj vycházel obcím více vstříc. Nyní je to časově a administrativně velmi náročné. Zastupitelstvo si stěžuje na špatnou komunikaci a nevhodné termíny. Žádosti se dle zastupitelstva nelogicky musí podávat jak v písemné, tak elektronické formě, to ale připisují přechodnému období, očekávají, že v budoucnu to bude pouze elektronicky, tudíž to bude jednodušší a časově úspornější.

Dále obec spolupracuje s ministerstvy, ale to pouze na základě žádostí o dotace.

5.1.11 Negativní zásah nadřízených orgánů

Starosta uvádí příklad z roku 2018, obec žádala o dotaci na rekonstrukci hasičské zbrojnice, měnil se ale stavební zákon, obec tento rok nedostala stavební povolení a projekt se zdražil z 2 na 5 milionu Kč. Obec počítala s investicí ve výši 500 tis. Kč, nakonec se ale investice vyšplhala na 4 miliony Kč, tato investice obec poznamená na další roky.

5.1.12 Dotace

Na základě rozhovoru jsem se snažil zjistit, jak složité je pro obec získat dotace. Zastupitelstvo se shoduje, že to není až takový problém, stěžují si ale na složitou a časově náročnou administrativu. Obec nyní většinou využívá externí firmu na administrativní činnost při žádostech o dotace.

Obec hospodaří primárně s penězi přidělenými od státu, obec nemá ve vlastnictví například lesy, z kterých by získávala výnosy. Některé dotace nejsou pro obec dosažitelné,

často bývá spoluúcast 40:60, dotace od ministerstva místního rozvoje jsou v poměru 30:70, dotace od Jihočeského kraje jsou v poměru 50:50, tyto dotace nejsou pro obec možné získat z důvodu nízkého rozpočtu, obec by se zadlužila na několik desítek let, a to žádný člen zastupitelstva nechce.

Jako příklad starosta uvádí potencionální investici z minulosti. Starosta obce lituje neuskutečněného projektu, který se týkal centrálního vytápění obce biomasou, projekt byl ale velmi složitý a podmínky byly pro obec nakonec nevýhodné. Původně se mělo jednat o investici ve výši 60–70 milionu Kč, 70 % mělo být pokryto z dotace, 30 % projektu, tedy přibližně 15 milionu Kč by financovala obec. Poté ale cena investice rapidně vzrostla a konečná cena by byla 100 milionu Kč. Poměr dotace a financování ze strany obce by se býval změnil na 60:40, takovouto vysokou částku by obec již nebyla schopna zvládnout a zadlužila by se na desítky let. Zastupitelstvo v tomto projednání nebylo jednotné a dlouho se vše prosazovalo, nakonec zastupitelstvo došlo k závěru, že se tento projekt neuskuteční.

5.1.13 Změna územního plánu

Respondenti odpověděli, že změna územního plánu je náročná. Poslední změna proběhla v roce 2006, nyní se pracuje na novém územním plánu, i vlivem pandemie, jednání jsou dlouhá a zdají se být nekonečná. Hledají se kompromisy, návrhy obce již byly 4x zamítnuty vyššími orgány.

5.1.14 Zásah politických stran

V historii obce nedošlo k žádnému zásahu do dění v obci politickými stranami, kandidáti i zastupitelé jsou nezávislí. V budoucnu se žádná změna neočekává, dle zastupitelů obec je příliš malá, aby se stala zájmem některé z politických stran.

5.1.15 Podpora činnosti obce ze strany Jihočeského kraje a ministerstev

Starosta uvedl, že k nevýznamné podpoře dochází, ale je to složitá spolupráce. Hlavní důvod vidí v tom, že obec je malá a s malým počtem obyvatel. Komunikace a spolupráce v poslední době vážne. Zastupitelům nevyhovují data auditů, Jihočeský kraj by mohl podle nich lépe koordinovat časy uzávěrek a zvětšit časové rozestupy, zejména ze začátku roku.

5.1.16 Občanství v obci – identita

V obci je meziročně pouze malý nárůst obyvatel. Zapříčiněno je to dle zastupitelů problémy se stavebními pozemky, kterých je v obci málo. V budoucnu ale očekávají v obci nárůst počtu obyvatel, zejména po změnách v územním plánu, kde bude zpřístupněno více stavebních pozemků. V tom zastupitelé vidí budoucnost, dle jejich názoru je obec velmi dobře situována a dojezdové vzdálenosti do Prahy, Tábora či Českých Budějovic jsou krátké. Obec je také turistická lokalita díky přírodě a v obci jsou velké možnosti vyžití. Nízké ceny pozemků oproti větším obcím a městům budou hlavním důvodem nárůstu počtu obyvatel.

5.1.17 Hrdost na místní identitu

Část obyvatel je hrdá na svou příslušnost k obci, jedná se zejména o členy spolků, TJ Sokol a Sbor dobrovolných hasičů. Většina obyvatel ale obec bere pouze jako místo bydliště.

5.1.18 Vize obce do budoucna

Členové zastupitelstva se shodují, že nejdůležitějšími faktory budou vybudování nebo rekonstrukce chodníků v některých částech obce, vybudování kanalizace a vodovodu. Od těchto bodů se bude odvíjet i příliv nových občanů, dle názoru zastupitelstva se z obce stane žádaná lokalita.

5.1.19 Vstup do místní politiky

Většina zastupitelů vstoupila do místní politiky z důvodu, aby se zapojili do dění v obci, aby se přičinili ke zlepšení všech aspektů obce, aby obec prosperovala. Někteří zastupitelé vstoupili do politiky i z důvodu, aby hájili zájmy spolků, kterými jsou členy.

Jejich účast v zastupitelstvu ale nesplnila očekávání všech zastupitelů. Někteří jsou spokojeni s tím, co mohou v obci ovlivnit, velkou část zastupitelů i bývalých zastupitelů vstup do místní politiky ale zklamal, z důvodu, že ze své pozice nejsou schopni nic ovlivnit. Zastupitelstvo se schází pouze jednou do měsíce.

Největší možnost ovlivnění, kam a jak se obec bude ubírat má starosta, ten je se svou pozicí spokojený, dle jeho názoru se všechny návrhy, které jsou vzneseny, se dají prosadit, jde pouze o správnou prezentaci a vysvětlení.

6 Závěr

Tato bakalářská práce má charakter případové studie, jejímž cílem bylo zjistit formování orgánů místní samosprávy v obci Sudoměřice u Tábora, vyhodnocení rozhodovacích procesů a zhodnocení místní politiky. Práce je tvořena dvěma částmi, teoretickou a analytickou. V teoretické části byly popsány základní pojmy, které jsou spojené s teorií komunální politiky. Jsou zde popsány veřejná správa a samospráva, obec, orgány obce, volební systémy, lokální politické stranictví, konfliktní linie a koalice. Teoretická východiska popsána v této části slouží k pochopení dané problematiky a jsou nezbytné jako podklad pro analytickou část.

Analytická část se zabývá charakteristikou obce Sudoměřice u Tábora, o které první zmínka je datována do roku 1318. Součástí charakteristiky obce je demografická analýza, která charakterizuje vývoj počtu obyvatel v rozmezí od roku 2000 do roku 2021, složení obyvatel dle věku, složení obyvatel dle pohlaví a sleduje vývoj pohybu obyvatel. Použity byly data z českého statistického úřadu. Charakteristika nezaměstnanosti v obci je sledována a následně analyzována v období od roku 2018 do roku 2021. Analýza sleduje vývoj nezaměstnanosti s porovnáním s průměrem České republiky a průměrem města Tábor.

Důležitou činností obce jsou obecní spolky, které jsou nedílnou součástí fungování obce, jedná se TJ Sokol Sudoměřice u Tábora a Sbor dobrovolných hasičů Sudoměřice u Tábora, velká část občanů jsou členy těchto spolků, pro obec jsou velmi důležité a prolínají se s místním zastupitelstvem. Analytická část obsahuje výsledky a komparaci voleb do zastupitelstev obcí v letech 2006, 2010, 2014 a 2018. Tato část sleduje změny na kandidátních listinách a zvolené zastupitele. Věnuje se volební účasti v sledovaných volebních obdobích v obci. Problémem může být, že všichni kandidáti ve zkoumaných volebních obdobích byli nezávislí kandidáti, nebyli zapsáni za žádné sdružení a každý představoval jednočlennou volební kandidátní listinu, tudíž v obci není zastoupena koalice. Kandidáti do zastupitelstva nepřipravovali žádné předvolební programy, či kampaně. Je to ale dáno velikostí obce a počtem obyvatel. Dále byl analyzován charakter zástavby a územní plán, který se nezměnil od roku 2006, z rozhovoru bylo zjištěno, že na novém územním plánu se pracuje. Rozebrán byl rozpočet obce, jeho řádová výše, struktura výdajů a příjmů, a to v období od roku 2014 do roku 2021.

Mezi hlavní problémy obce patří absence kanalizace a vodovodu, dále obec řeší problémy s místní infrastrukturou, zejména s chodníky, které jsou ve špatném stavu

a vyžadují rekonstrukci. Obec dlouhá léta operovala s vyrovnaným rozpočtem, až do roku 2020, kdy byla provedena investice na vybudování nové hasičské zbrojnice a opravy dětského hřiště, tyto investice ale zatížily obecní rozpočet, nyní obec pracuje s rozpočtem schodkovým a musí splácet nasmlouvaný úvěr. Tento krok zastupitelstva lze ale chápat, hasičská zbrojnice nyní patří k dominantám obce a podtrhuje vztah mezi obcí a Sborem dobrovolných hasičů, kteří jsou nedílnou součástí Sudoměřic u Tábora. Pro některé občany byl tento projekt nepotřebný a příliš drahý a dle jejich názoru finančně zatíží obec do dalších let.

Vlastní realizovaný výzkum pomocí polostrukturovaných rozhovorů proběhl se zastupiteli obce, starostou obce a bývalými zastupiteli. V zastupitelstvu se od roku 1991 k rozhodovacímu procesu využívá forma hlasování, tato forma dává možnost zastupitelům vyjádřit svůj názor na projednávanou problematiku, ke schválení rozhodnutí je potřeba nadpoloviční většina. Zastupitelstvo se ve většině projednávání jednohlasně shodne a je konsensuální. Jediný rozkol nastal v hlasování ohledně prosazení vybudování hasičské zbrojnice, hlasování zastupitelstva skončilo v poměru 5:2 pro investici obce do hasičské zbrojnice, v tomto případě všichni zastupitelé nebyli přesvědčeni o přínosu nové hasičské zbrojnice pro obec za cenu finančního deficitu na další roky. Co se týče konfliktních linií v obci, nebyly zaznamenány žádné větší problémy, občané tlačí na zastupitelstvo zejména v otázce na vodovod a kanalizaci, členové zastupitelstva jsou si těchto problémů vědomi, avšak v momentální situaci nejsou investice možné provést z finančních důvodů, do budoucna ale bude na zastupitelstvu, aby tento velký obecní problém vyřešilo. Za jak dlouho k tomuto kroku ale dojde, není z rozhovorů zřejmé. Konfliktní linii v obci je tedy možné vyvrátit. Všichni respondenti uvedli, že jsou pyšní na místní spolky a nejsou schopni si fungování obce bez nich představit. Obec neviduje problémy občanů s přistěhovanými obyvateli, a to zejména z důvodu jejich malého počtu. Tento problém může nastat v budoucnu, kdy je očekáván vyšší nárůst nových obyvatel z důvodu umístění obce od velkých měst, nízkých cen stavebních pozemků a dobrému vyžití v obci. Mezi hlavní faktory, které ovlivňují formování orgánů v obci Sudoměřice u Tábora tak stále patří velikostní kategorie obce, do které spadá a od toho se odvíjí rozpočet obce. Obec odpovídá teorii Jüptnera dle velikosti obce, ve které Sudoměřice u Tábora spadají do kategorie malých obcí, kde převládají nezávislí kandidáti, v tomto případě se jedná o obec, která je složena pouze z nezávislých kandidátů. Dalším možným problémem může být skutečnost, že obec je z důvodu investic nyní zadlužená a do budoucna se může jednat o překážku mezi zastupiteli

obce. Pokud se obec bude snažit v dalších volebních obdobích vyřešit nejpalčivější nedostatky, jak již zmíněné problémy s kanalizací a vodovodem, nebude důvod k neshodám v obci, a naopak se obec v následujících letech bude rozvíjet.

7 Seznam použitých zdrojů

- BALÍK, S. 2009. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada. Politologie (Grada). ISBN 978-80-247-2908-4.
- BERNARD, J. 2011. *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON). Studie (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-7419-069-8.
- ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, V., ČOPÍK, J. 2010. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. Praha: Grada. Politologie (Grada). ISBN 978-80-247-3061-5.
- ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, V., LUHANOVÁ, M. 2004. *Politika v regionálním rozvoji: úvod do studia*. Praha: Credit. ISBN 80-213-1157-6.
- EMLER, J. 1872. *Pozůstatky desk zemských Království českého r. 1541 pohořelých. Díl I*. Praha: Nákladem Jindřicha Jaroslava Clama Martinice.
- HABART, Č. 1998. *Sedlčansko, Sedlecko a Voticko: popis a dějiny krajiny mezi stříbropěnnou Vltavou a památným Blaníkem a vylíčení života jejího lidu*. 2. vyd. Praha: Pražská edice. ISBN 80-901509-6-9.
- JÜPTNER, P., SVOBODA, J., HUDÁK, J., eds. 2003. *Komunální politické systémy*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta. ISBN 80-7308-056-7.
- ROUBÍK, F. 1937. K vývoji poštovníctví v Čechách v 16. až 18. století. *Sborník archivu ministerstva vnitra, sv. X*. Praha.
- RŮŽKOVÁ, J., ŠKRABAL, J. a kol. 2006. *Historický lexikon obcí České republiky 1869–2005*. Praha: Český statistický úřad. ISBN 80-250-1311-1.
- STRAKA, J. 1937. *Z táborské knihy černé*. Tábor: Nákladem Spořitelny města Tábora a Městského musea v Táboře.
- TEPLÝ, F. 2015. *Pout' mého života*. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy. ISBN 978-80-7308-583-4.

Odborné články

CIKHART, R. 1908. Tábořsko, popis přírodní, historický a národopisný. Tábor. *Časopis Tábor* č. 12 ze dne 20. 3. 1908 a *Časopis Tábor* č. 48 ze dne 27. 11. 1908.

JÜPTNER, P. 2004. Komunální koalice a politické modely. *Politologická revue*, roč. 10, č. 2, s. 81–100. ISSN 1211-0353.

Internetové zdroje

ČSÚ, 2022a. *Aktuální populační vývoj v kostce* [online]. Praha: Český statistický úřad [cit. 2022-02-02]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/aktualni-populacni-vyvoj-v-kostce>

ČSÚ, 2022b. *Zaměstnanost, nezaměstnanost* [online]. Praha: Český statistický úřad [cit. 2022-02-02]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/zamestnanost_nezamestnanost_prace

DEMOGRAFICKÝ PORTÁL, 2022. *Věkové složení obyvatel v obci* [online]. Praha: Demografický portál pro municipality [cit. 2022-02-08]. Dostupné z: <https://www.demografickyportal.cz/moje-obec/?actionApp=muni&myappid=553174&parentID=553174&parentType=muni>

MAPY, 2022. *Sudoměřice u Tábora* [online]. [cit. 2022-01-19]. Dostupné z: <https://mapy.cz/zakladni?x=14.6607198&y=49.5070931&z=13&q=sudomerice%20u%20tabora&source=muni&id=1119&ds=2>

STÁTNÍ POKLADNA, 2022. *Rozpočet* [online]. [cit. 2022-02-10]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz/ucetni-jednotka/00667170/prehled?rad=t&obdobi=2112>

SUDOMĚŘICE U TÁBORA, 2006. *Územní plán: Platný územní plán Sudoměřic u Tábora 2006* [online]. [cit. 2022-02-02]. Dostupné z: <https://www.sudomericeutabora.cz/urad/dokumenty/uzemni-plan/>

SUDOMĚŘICE U TÁBORA, 2022. *Rozpočet* [online]. [cit. 2022-02-10]. Dostupné z: <https://www.sudomericeutabora.cz/urad/dokumenty/rozpocet/>

VOLBY, 2006. *Volby do zastupitelstev obcí* [online]. [cit. 2022-02-10]. Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/kv2006/kvs?xjazyk=CZ>

VOLBY, 2010. *Volby do zastupitelstev obcí* [online]. [cit. 2022-02-15]. Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/kv2010/kvs?xjazyk=CZ>

VOLBY, 2014. *Volby do zastupitelstev obcí* [online]. [cit. 2022-02-15]. Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/kv2014/kvs?xjazyk=CZ>

VOLBY, 2018. *Volby do zastupitelstev obcí* [online]. [cit. 2022-02-20]. Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/kv2018/kvs?xjazyk=CZ>

8 Seznam obrázků, tabulek a grafů

Seznam obrázků

Obrázek 1: Sudoměřice u Tábora.....	31
Obrázek 2: Okres Tábor – Sudoměřice u Tábora	31
Obrázek 3: Územní plán obce Sudoměřice u Tábora	41

Seznam tabulek

Tabulka 1: Počet členů zastupitelstva v závislosti na počtu obyvatel.....	17
Tabulka 2: Demografický vývoj v obci	37
Tabulka 3: Uchazeči o zaměstnání a podíl nezaměstnaných osob v obci (2018–2021).....	38
Tabulka 4: Výsledky voleb do zastupitelstva 2006	46
Tabulka 5: Výsledky voleb do zastupitelstva 2010	47
Tabulka 6: Výsledky voleb do zastupitelstva 2014	48
Tabulka 7: Výsledky voleb do zastupitelstva 2018	49

Seznam grafů

Graf 1: Vývoj počtu obyvatelstva 2000–2021	34
Graf 2: Obyvatelé v obci dle věku	35
Graf 3: Počet mužů a žen v obci Sudoměřice u Tábora.....	36
Graf 4: Demografická historie obce.....	37
Graf 5: Podíl nezaměstnaných (v %)	39
Graf 6: Rozpočet obce 2014–2021.....	42
Graf 7: Rozdíl příjmů a výdajů v letech 2014–2021.....	43
Graf 8: Příjmy obce Sudoměřice u Tábora v roce 2021	44
Graf 9: Výdaje obce Sudoměřice u Tábora v roce 2021	44

Přílohy

Příloha A	Otázky využité při rozhovorech.....	64

Příloha A Otázky využití při rozhovorech

- 1) Vznik obecní samosprávy
- 2) Pamatujete si počátek vzestupu soukromého podnikání v obci po roce 1989?
- 3) Jaké soukromé subjekty vznikly v obci po roce 1989?
- 4) Kdy nastal útlum podnikání?
- 5) Můžete stručně zhodnotit funkční období jednotlivých starostů?
- 6) Co hlavního se vám vybaví?
- 7) Vzpomenete si na největší úspěchy obce v jednotlivých volebních obdobích?
- 8) Vzpomenete si na neúspěchy obce v jednotlivých funkčních obdobích?
- 9) Docházelo k sporům s investory?
- 10) S kým se naopak nejlépe spolupracovalo?
- 11) Čím by se mohlo zastupitelstvo pochlubit v tomto volebním období?
- 12) Jaké služby a jak obec pomáhá občanům v současnosti?
- 13) Docházelo v poslední době k nějakým sporům s majiteli rekreačních chat a pozemků?
- 14) Jak byste zhodnotil spolupráci s občanskými sdruženími v obci?
- 15) S kterými občanskými sdruženími se obci nejlépe spolupracuje?
- 16) Zdá se vám, že vývoj obce se rozvíjí, stagnuje, či upadá?
- 17) Jaký je charakter obce?
- 18) Pomáhá obec s kulturním životem v obci?
- 19) Pomáhá obec se sportovním životem v obci?
- 20) Pomáhají zájmová sdružení v těchto činnostech?
- 21) Jaké jsou současné veřejné problémy obce?
- 22) Jaké jsou současné politické problémy obce?
- 23) Je pro občany v obci dostupná zdravotní péče?
- 24) Je pro seniory dostupná pečovatelská služba?
- 25) Jak obec spolupracuje s vyššími úrovněmi?
- 26) Nastala někdy v minulosti situace, kdy tyto nadřízené orgány negativně zasáhly do řízení obce?
- 27) Nastala někdy v minulosti situace, kdy tyto nadřízené orgány pozitivně zasáhly do řízení obce?
- 28) Jsou problémy získat pro obci dotace?

- 29) Jak se prosazuje změna územního plánu v obci? Jak často se obměňuje?
- 30) Zasahovala do řízení obce některá z velkých politických stran?
- 31) Dochází ze strany kraje a ministerstev k dostatečné podpoře činnosti obce?
- 32) Co by se v této činnosti mohlo zlepšit?
- 33) Přibývá v obci v poslední době nových občanů?
- 34) Máte pocit, že občané jsou hrdí na svou místní identitu?
- 35) Jaké by mělo být optimální určení budoucnosti obce? (projekty do budoucna)
- 36) Jak jste se dostal k místní politice?
- 37) Jaká byla vaše hlavní motivace při vstupu do místní politiky?
- 38) Splnilo účast v zastupitelstvu vaše očekávání?
- 39) Byl jste spokojen s tím, co jste mohl ovlivnit, či změnit v chodu obce?
- 40) Zvažujete kandidaturu do zastupitelstva i v příštím volebním období?